

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-szabósos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Kedd, április 28.

Ma! számunk főbb közleményei:

- Ötszázötvenkét ügy.
- Az Acsev múlt évi mérlege.
- Börtönre ítélték a kismajtényi lelkészt.
- Egységes bírói és ügyészi törvény.
- Aradmegye békét óhajt a románokkal.
- Szentszéki titkár és püspök vizsgálja.
- Kilakoltatás egy aradi bérházból.
- Szabad-e lemondani a tömeggondnokságról?
- Arad tehermentes ingatlanai.
- Mi történt a népgyűlésen?

A vármegye és a nemzetiségi kérdés.

Arad, április 3.

Aradvármegyének, úgy látszik, egész más a felfogása a nemzetiségi kérdéstről, mint a boldogult Podmaniczky Frigyes bárónak a nemzeti-ségi darabok felől. Sokszor idézett mondása volt Podmaniczkynek, az időből, amidőn még az állami színházak intendánsi székét töltötte be: Shakespeare-t vagy jól kell adni, vagy sehogy, de adni muszáj. A nemzetiségi kérdéstről lehet nyilatkozni így is, úgy is, de a legjobb nem nyilatkozni. Ez a legkényelmesebb. A megye állandó választmánya, a nemzetiségi ügyben jött átiratokkal foglalkozván, egy lépést tett az ilyen felfogás felé; a vármegye — mondta, — megnyugszik abban, amit a képviselőház és a főrendiház e probléma felől végezett. A törvényhatóság ezt is tulmerésznek és bőbeszédűnek találta. Egy kis vita után az átiratok felett egyszerűen a napirendre tért.

Nem vagyunk rajongó a veszedelmes szóharcoknak és szívesen elengedjük a politikát mind a vármegye, mind a város törvényhatóságának gyűléseiről. Más esetekben meghajlunk az olyan állítás előtt is, hogy a megyegyűlésnek politikai vitái a nagy kérdéseket nem viszik előbbre, nem döntenek se jobbra, se balra, ellenben az indulatokat fölbolygatják és maradó sebeket is hagynak hátra. De a nemzetiségi kérdést Aradmegye törvényhatóságának nem is politikai nézőpontból kellett volna tárgyalni, hanem azon illetékesség révén, a mely Aradmegyének lakosságának széttagozódása alapján nemcsak jogot ad a nyilatkozattételre, de egy kevésbé kötelezi is arra. Ha a szinmagyar vármegyék nem foglalkoznak ezzel, annak lehet indoka, hiszen a nemzetiségekkel való nyugodt és zavartalan együttélés, az állandó béke megteremtése felől csak azok adhatnak véleményt, a kik nemzetiségek társaságában, közöttük és mellettük töltik el életüket. Sajnos, a valóságban az történt, hogy a nemzetiségmentes vármegyék állást foglaltak a nemzetiségi kérdésben és Aradmegye — elhalad mellette.

A képviselőház nemzetiségi vitájának — erre jó lesz visszaemlékezni, — ép az volt a célja, hogy a törvényhozó testületek szint valljanak, megnyilatkozzanak ebben a nehéz kérdésben. Nem törvényjavaslat, bizalmi indítvány, vagy hasonló vetette szőnyegre azt; az interpelláció, a

mely a vitát megelőzte, csak alkalomszerző volt arra, a mi a kormánynek magának volt az óhajta: hogy a képviselőház ismerje meg a románok vezetőivel folytatott tárgyalások anyagát, ítéljen és határozzon fölötte. És ha a képviselőház nemzetiségi vitája komoly értékű, sok hasznos anyagot kiválasztó volt is, — annyira tökéletesnek nem lehetett mondani, hogy minden más megnyilatkozást és megvilágítást, és specialisan a vármegyék szavát fölöslegessé tette volna. Az ellenkezőjét inkább lehetne mondani. A képviselőházban inkább az elméletek és a politikai nézőpontok csatáztak egymással; ha voltak, akik közvetlen tapasztalatokra is tudtak hivatkozni, ez a vitázóknak és szónokoknak kisebb számát tette. Azonban ép a nemzetiségek lakta vármegyék szólhattak volna a tapasztalatok, az élővalóság alapján arról, hogy szükség van-e arra, hogy a nemzetiségeket az állampolgári kötelességnél erősebb kapocs fűzze hozzánk és ha igen, mik annak az eszközei.

A határozatoknak tagadhatatlanul kellemetlen része, hogy valamit mondaniok kell. Igent, vagy nemet, vagy legalább is valamit e kettő között, Aradvármegyét, azt kell hinnünk, ez feszélyezte. Nem akart olyan manifestációt, amely a sovínisztáknak nem tetszett volna és olyat se, amely a nemzetiségek haragját éleszthetné. A napirendre térés módszerével mind a két veszedelmet elhárította ma-

Timár Liza.

Ti leányok és asszonyok, kik ma „Timár Lizát” hallgatjátok, ne fixirozzátok azt az egyik másik páholyt, hol a Liza modelljét látni véltétek. Ne fixirozzátok! Kisebb, nagyobb mérvben Lizácskák vagytok mind megannyian, talán magatok se tehettek róla. A jelen kor a maga különös nevelésmódszerével, a mostani hóbortos divat és ez a tulraffinírozott izlés, ez csinálja a modern leányból a Timár Lizákat. Typus ez; jól kiválogatva. Fotográfia: erősen színezve, de hűséges.

I.

Az öreg Timár jóra való, meggazdagodott buza-zsidó; ki üzletében, vállalatában, a pénz világban, mindenütt tényező, csak épen otthon nem számít. Feleségét trafikból vette ki. Az öreg Timárné, ez a trafikosnő ivadék öntetlen, hiúságától elvakítva, Liza leányának eldicsékszik, hogy valamikor régen, még fiatal asszony korában neki egy főherceg akart udvarolni. Ezzel belecsepegteti a leánya lelkébe azt a gyanut, hogy ő tulajdonképen nem is az öreg Timárnak, hanem a főhercegnek a leánya és így ereiben főhercegi ultra kék vér csergedez. Innen az a fölényes „fenséges” modor, mellyel egész környezetét tiranizálja. Az öreg Timár bámu-

lója, csodálója, imádója az ő Lizájának és minden óhaját rabszolgai odaadással igyekszik teljesíteni. Ősi hitét is felcserélte, fényesen berendezett házi kápolnájuk van, sőt külön házi gyóntató papot is tartanak. Tehetik. Mindent tehetnek. A törzsvagyton minden esztendőben milliókkal szaporodik. „És ezek mind a tieidek hercegisasszony” mondja ő Lizának, de ez Lizát nem érdekli: mert ugymond ezeket a milliókat az apja mind csak úgy „felesalta magának.”

Az öreg Timár kérte akar bemutatni, „self-mademan, ki alig mult 30 éves és már csaknem 10 millió mind maga szerezte, egy krajcárt sem örökölt.” Ez az, ami Lizát a kérés ellen hangolja, még mielőtt csak látta volna is. Olyan fogadtatásban részesíti, hogy a kérés végre is hanyat-homlok elrohan és mikor az öreg Timár azt kérdi:

— Mit tettél ezzel az emberrel?

Liza: Én? Semmit. Volt itt valaki? Nem is vettem észre. Minek szabadítász reám szakállas embert?

Timár: Kidobni azért nem kellett... Értsd meg leányom. Nekem ninosenek elveim, vágyaim, még hitem sem. Ha akarod, hiszek az Istenben, ha nem akarod — nem, csak egyben hiszek: benned. Akarom, hogy boldog legyél. Ha beleszeretesz valakibe, az legyen a mi fajtánkból. Megértted?

Liza: Meg. De van egy megjegyzésem. Én egy előkelő és jó izlésben, keresztényi hitben nőtem fel. Oda és arra megyek, ahova akarok. Megértted?

Timár: Meg... Majd jön más... Együtt ebédelünk?

Liza: Nem. Ma nekem bójt napom van. Megérkezik a háznak intimusa, Lizának titkos imádója, a házi orvos, azzal lép Liza elé: — Fenséged parancsol velem?

Liza: Végre is egy férfi, ki nem férfi.
Orvos: Valóban nem az. Kegyednek csak egy orvos.

Beszélgetés közben Liza odaszól neki: „Szerelmes voltam magába 13 éves koromban. Tudta?”

Orvos: Sejtettem.
Liza: Arcátlan.

Az orvos neki sympathikus, bizik benne. — Akar tenni nekem egy szolgálatot, ami egy ilyen önérzetes és idősödő férfira csaknem megalázó?

Orvos: Postillion d'amournak akar felhasználni? Miért ne?

Liza: Elhívja nekem Capriera Kuno gróf uhlánus tisztet.

Orvos: Ismerem. Ebben az időben lesni szokott magára, szemben a Kinakavéház egyik ablakából. Most ott van.

Liza: Hozza ide.

gától. De nem nagyobb veszedelem-e ezeknél teljesen szabadjára hagyni olyan dolgok fejlődését, amelyeknek másutt, ahol évszázadokon át nem akartak tudomást venni róluk, állambontó erejük volt? És nem lett volna férfiasabb, ha mindjárt izgalmak árán is, szemébe nézni a dolognak, és őszinte szó erejével segíteni az ellentétek oszlatásában, az ütköző-pontok legyaltolásában?

A dolog elmúlt, — kár sokat bolygatni. Talán az egy szempontból érdemes mégis szóvá tenni, hogy akik Aradvármegye véleményére vártak, a határozat elől való kitérésből ne magyarázzanak ki valami sokat mondó hallgatást, hanem pusztán azt, hogy így hamarabb és könnyebben lehetett befejezni a tavaszi megyegyűlést.

A magyar delegáció előkészítése. *Buda-pestről* jelentik: Ma délután négy órakor a magyar delegáció előterkezetet tartott a holnapi alakuló ülés előkészítése céljából. Az előterkezettről a delegáció ellenzéki tagjai távol maradtak. *Tisza István* gróf előterjesztésére az értekezlet elhatározta, hogy a delegáció elnökévé gróf *Zichy Ágostot*, alelnökévé *Beöthy Lászlót*, háznaggyá *Telegdy Józsefet*, jegyzőkké gróf *Teleky Sándort*, báró *Vojnich Sándort* és *Werner Gyulát* fogják megválasztani. Megállapodtak ezután a delegáció tagjainak az egyes bizottságokban való elosztása tekintetében. A külügyi bizottság elnökévé *Berzeviczy Albertet*, elnökökévé *Nagy Ferencet*, a hadügyi bizottság elnökévé *Tallián Béli bárót*, elnökökévé *Hegedűs Sándort* és *Verner Gyulát*, a tengerészeti albizottság elnökévé *Dániel Ernőt*, elnökökévé *Molnár Viktort*, a pénzügyi bizottság elnökévé *Harkányi Frigyes bárót*, elnökökévé *Szüllő Gézá*t, a zárszámadási bizottság elnökévé *idős Erdélyi Sándort*, elnökökévé *Miklós Ödönt* választják meg. Az első plenáris ülés holnap délután öt órakor lesz.

Ötszázötvenkét ügy.

(Aradmegye tavaszi közgyűlése. — Román osatározások.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 27.

Aradmegye tavaszi közgyűlése ma délelőtt a megszokott keretek között volt meg. A bizottsági tagok közül mintegy másfélszázan jöttek be Aradra a közgyűlésre, amelynek tanácskozása napirend előtti 'panasszal', alispáni jelentéshez hozzászólással, majd — mint erről külön cikkben írunk — a román kérdésről folytatott politikai vitával indult. A román tárgyalások ügyének elintézése után azonban egyszerűen megüresedett a terem, elszéledtek a bizottsági tagok és ha igaz is az, amit *Schill József* főjegyző egyik felszólalásában említett: hogy tudniillik a közgyűlés idejéből sokat vesznek el politikai vitára, legalább a megmaradó időt jól ki lehetett használni és ötszáznál több közgyűlési ügydarabot pergettek le rövid másfél óra alatt a közgyűlési rostan azelőtt.

A közgyűlést kilenc órakor *Urban Iván* báró főispán a király betegségeire való emlékezéssel nyitotta meg. Aggasztó hi ez ejtettek aggodalomba a magyar nemzetet — mondotta. — Azonban szeretett királyunk közvetlen környezetéből vett értesülés szerint ma már túl van a veszélyen az uralkodó, akit Isten még sokáig éltesse!

A bizottsági tagok éljenek, valamint hogy éljenzéssel fogadták a főispánnak azt az indítványát is, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökösöt ötvenedik születése napjára — mint-hogy azóta nem tartott közgyűlést. — most utólag fölrattal üdvözölje Aradmegye.

Mielőtt a napirend tárgyalását megkezdheték volna, *Grozda Aurél* dr. jelentkezett szó lásra. A kőrösbökényi ügyvéd azért interpellálta meg az alispánt, mert néhány héttel ezelőtt az *Astra* román irodalmi és közművelődési egyesület fiókjának közgyűlését és alakulását, melyet Honatőre hívtak össze, *Bolyos József* borossebesi főszolgabíró beültotta. Az *Astra* alapszabályokkal bíró egyesület — mondotta az interpelláló, aki végig románul szónokolt — tehát nem népgyűlés módjára kell kezelni az üléseit. *Bolyos* főszolgabíró végzését kritizálta ezután és az alispán közbelépését kérte.

Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán azonnal válaszolt az interpellációna és kijelentette, hogy

— Ki volt ez alak karddal, kora délelőtt? Mit kerestél nálad ez a tisztcske?

Liza: Nem alak és nem tisztcske. Öt perc óta a vőlegényem.

II.

Ez az eljegyzés az öreg *Timárnak* nincs inyére. A családnak minden egyes tagja lebeszélte igyekszik *Lizát*, ki azonban nem tágit. Előkezesületeket tesz arra, hogy *Kunó* gróf szüleit, kik *Grác* mellett penzióban vannak kellőképen fogadhassa. E házasság ellen az egyik rokon a konzulné is csoportosítja érveit.

— Te vagy a legokosabb és legelőkelőbb a családban, de én vagyok a tapasztaltabb... Ne csinálj rossz sorrendet. A házasságot nem kezdik az emberek a katonával — végzik. Előbb férjhez megyünk jól és okosan; a férj tartalék, a regény ezután jön. *Liza* ezt a modern gondolkodású rokont a házból kitessekelte és mikor *Kunó* gróf szülei *Liza* kezét formálisan megkértek, az öreg *Timár* minden türelmének vége szakad, nem tudja elhinni, hogy *Liza* szeretni tudja — ezt — ezt...

Liza: Viggyázz a szavadra atyám, ezek katonák!

Timár: Itt vannak a kulcsok. Dobáld ki milliómat, de ne dobáld ki magad. Meglopni nem hagyom magam.

Liza: Oh hogy utálok ezt a kapzsi és kicsinyes...

Timár: Kit utálsz?

Liza: Téged.

Timár: Én vagyok az apád.

az ügyre vonatkozó iratokat bekéri, megvizsgálja és a vizsgálat eredménye szerint megteszi a szükséges intézkedéseket.

Az alispáni jelen eshez a már megszokott román felszólalást ezúttal *Goldis László* szolgáltatta, aki bizalmatlansági indítványt adott be az alispánnal szemben.

Solymossy Lajos báró az alispáni jelentés kapcsán a Bel és Tíz patakok biharmegyei szabályozásáról intézett kérdést. A nagyváradi püspöki uradalom vezetésési munkákat végzetett Aradmegyével szomszédos birtokain és ennek az az eredménye, hogy *Csermőt*, *Borosjenőt* állandóan árvíz fenyegeti. Kérde az alispánt, hogy hozzájárult-e a biharmegyei alispán határozatához, mellyel a püspökség vízmuunkáit engedélyezték.

Dálnoky-Nagy Lajos alispán tud az esetről, mert több község és magánfél tett nála panaszt. Táviratban fordult a földművelési miniszterhez és onnan *Nagy Ödön* vízügyügyi felügyelőt küldték ki a biharmegyei vízmuunkák megvizsgálására. Nem tudja, most várja: hogy milyen eredménnyel járt lenn a felügyelő.

A választ és az alispáni jelentést a közgyűlés tudomásul vette.

A *Bibich-ösztondij* két helyének adományozása ezidén szavazás nélkül történt, mert egyhangulag fogadták el a *Bibich* küldöttség javaslatát, amely szerint az ösztondij két árva: *Markovics Zoltán* csikszeredai II. és *Neubauer Béla* aradi I. osztályú főgimnaziumi tanulóknak adták ki.

Schill József főjegyző terjesztette ezután elő a hét választókerületnek szavazókörök beosztását. A tervezethez román nyelven *Marsieu Jusztin* dr. szót hozzá. Azt látja, hogy a szavazókörök beosztásánál politikai szempontok vezették a vármegyét, hogy erőnek-erejével összelüszéseket akarnak provokálni a szavazópolgárok között. Csak ezzel lehet magyarázni a szavazókörök olyan erőszakos beosztását, hogy román szavazókörbe magyar közegeket osztanak be, amire az ópécskai, nagyzeréndi borossebesi szavazókörök mutatnak példát.

Urban Iván báró azt jegyezte meg, hogy a szavazókörök beosztása az ő személyes vezetésével történt, de politikai, nemzetiségi, vallási szempontok itt nem játszottak szerepet.

A közgyűlés elfogadta a beosztást, ezután pedig 129 beadott szavazattal megválasztották a központi választmány tagjait a következők: *Aisleitner Hugó*, *Bogdánffy Béla* dr., *Bánhidyi Antal* br., *Bóhus Lajos* br., *Boros Iván*, *Czédly Károly* dr., *Csernovits Diodor*, *Darányi János*, *Friebsz Miklós*, *Hámory László* dr., *Heinrich Sándor*, *Haberfelner Béla*, *Issekutz Marcel* dr., *Jausz Oszkár*, *Kintzig János*, *Károlyi Gyula* dr., *Kokas József*, *Keresztes Gyula*

Az orvos pontosan teljesíti a parancsot. *Capriera* gróf a lovárdában *Liza* lovasz mestérének segített és ott a *Liza* lovát longirozta, kamarás, ősei — ugymond — már a keresztes háborúk alatt csatáztak.

Liza: Voltak vonatkozásai az uralkodó család tagjaival?

Kuno: Mindig bizalmi és hű alattvalók voltunk.

Liza: Vannak dokumentumai? Olyan szép, nagy függő pecsétekkel?

Kuno: Persze, hogy van. Kastélyunk falai tele van velők.

Liza: Van ősi kastélyuk?

Kuno: Hogyne. *Mária Troszt*, *Grác* mellett.

Liza: Ólomkeretes ablakok. Pókhálós ablakok! Milyen gyönyörű lehet. Maga nem is tudja, milyen szerencsés *Kuno* — ilyen ősi kastélyban születni. Nagyon szeret maga engem?

Kuno: Nagyon.

Liza: Nézze *Kuno* én nagyon szeretem magát. Nem szeretem szerelemmel, hanem becsülettel.

Kuno: Ez nekem elég. A többire várok.

Liza: Én fel akarom használni magát céljaimra, azért én feleségül megyek magához. Bizom magában. Rendben vagyunk?

Kuno: Rendben.

Liza: Ön *Capriera* *Kuno* gróf a vőlegényem és én *Timár* *Liza*, fájdalom ma még egyszerüen csak *Timár* *Liza* az Ön menyasszonya e perőtől fogja.

Az öreg *Timár* belépve, azt kérde leányától:

Liza: Nem vagy az apám.

Timár: Kitalálsz tudod?

Liza: Az anyámtól.

Timár: És én az anyáddal együtt ki foglak rugni benneteket hercegkisasszony. Ki az utóára és leszedem rólad a briliánsokat...

Liza elhagyja a szülei házat és itt a II ik felvonás végén az újabb színmű irodalomnak egyik legszebb és leghatásosab jelenségével találkozunk. Az öreg *Timár* magára marad. „Nincs nekem semmim. Szegényebb vagyok a legutolsó agensnél. Kiraboltak, kiraboltak! Nincs kis hercegnőm. Nincs többé leányom“.

III.

Kuno katonatiszti lakásában vagyunk. *Kuno* az ezred pénztárából sikkasztott. Nincs más menekvése, csak a halál. *Liza* ebben követni akarja. Közben ott járt az öreg *Timárné* is, ki leányát felvilágosítja, hogy mikor a főherceg neki udvarolni akart, *Liza* akkor már két esztendő volt és így ő valóban az öreg *Timárnak* leánya.

A végső pillanatban a Lúséges házi orvos a saját megtakarított pénzével *Kunot* megmenti és ekkor *Liza* előtt is dereng. Hirtelen elfogja a megbánás, a kijózanodás. Az orvos kezéhez nyúl, lassan felemeli és megcsókolja.

— Vigyen engem az apámhoz... Legyen szíves vegyen el engem feleségül. Engedelmes asszonya leszek.

Orvos: Aludni kell erre az ötletre kis *Liza*. 40 esztendő vagyok. Lehet — késő is... talán... lehet... *Dr. Nemess Zsigmond*.

dr., Mairovitz Adolf dr., Mittler Izidor dr., Óry Sándor, Purgly László, Pop C. István, Román István dr., Schill József, Solymossy Lajos br., Seidner Sándor, Szántó Gyula, Ujj János, Vaja Antal, Vásárhelyi József, Wittmann János.

A közgyűlés ezután a román nemzetiségi kérdéssel foglalkozott, majd délután egy óráig a tárgysorozatban levő összes ügyekkel végzett és elfogadta az állandó választmány már ismertetett javaslatait.

Aradmegye

békét óhajt a románokkal.

(Az állandó választmány félreértett javaslata. — Goldis László nyilatkozata. — Napirendre tértek az átiratok fölött.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad április 27

Aradmegye mai közgyűlése iránt élénk érdeklődés nyilvánult meg a román béketárgyalások ügyében való állásfoglalás miatt. Pestmegye és Kolozsvár, továbbá az Emke. átirata is napirenden volt. A közgyűlést előkészítő állandó választmány Károlyi Gyula gróf volt főispánnal, a megyei ellenzékkel egyetértve olyan javaslatot terjesztett elő, amelyről azt remélte, hogy vita nélkül, békésen jut át a közgyűlésen a javaslattal. Mivel Károlyi Gyula — a hatvanhetes ellenzék aradmegyei vezére — el se jött a mai gyűlésre. A vármegyei vezetőségének számítását azonban fölborították a románok, akik vitát kezdtek a kérdésben és óráig tartó izgalmas szónoklatok után a közgyűlés napirendre tért a kérdés fölött.

A közgyűlési tanácskozás eme részéről itt következik tudósításunk:

Az állandó választmány javaslata.

A tárgysorozat tizennegyedik pontja gyanánt szerepelt a román-ügy. Schill József főjegyző felolvasta az állandó választmány ama javaslatát, amelyet lapunk szombati számában ismertettünk a amely szerint

Aradmegye átérzi és osztja az átiratokban felhozott okokat

azonban most már, amikor a parlament mindkét háza állást foglalt ebben az ügyben, nem tartja célszerűnek a fölirat jogával élni.

A hallgatóság többsége helyesléssel fogadta a javaslatot. Goldis László szentszéki tiktár azonban nem volt megelégedve a dolog ilyen elintézésével.

— Kérném felolvasni azokat az átiratokat — mondta — amelyekkel azonosítjuk magunkat. Hadd hallják meg az urak, hogy milyen átiratokat helyeselnek!

— Véleményem szerint — szölt az elnöklő főispán — fölösleges felolvasni az iratokat, hiszen azok tartalma ismeretes.

— A parlamentáris elvek azt diktálják — felelte Goldis — hogy megismerjük azokat, amiket velünk el akarnak fogadtatni, nehogy olyasmire szavazzunk, amit nem ismerünk.

A főispán erre lojálisan elrendelte a két átirat felolvasását. Az átiratok megszólítása ez:

— Kedves Barátaink és Atyánk fiai!

A főjegyző felolvasásában a közgyűlés megismerhette az átiratokat, amelyek tartalmát csakugyan nagyon súlyosnak tartotta mindenki. Még Zelenski Róbert gróf is élénken csóválgatta érdekes fejét és hangosan szölt:

— Ez csakugyan borzasztó!

Az átiratokban ugyanis a miniszterelnök tárgyalásait merényletnek tartják és Kolozsvár meg pláne azt kívánja, hogy a román határra tiszta magyar ezredeket helyezzenek, mert Románia betörésétől komolyan kell tartani.

— Nohát! — kiáltották a románok — ezekkel akarják önök azonosítani magukat.

Azután ismét Goldis László beszélt románul, beszédének különösen nagy érdekességet ad nem csak annak éles hangja, hanem az a körülmény is, hogy Goldis egyik jelentős vezetője volt a paktumtárgyalásoknak és azok minden részletébe annyira be volt avatva, hogy az Aradi Közlönyben megjelent nyilatkozataiban a publikálásnál hetekkel előbb bejelentette, hogy a tárgyalások nem vezettek eredményre. Goldis László a javaslat ellentmondásáról.

Tisztelt közgyűlés! Igen meglepett a vármegye vezetőségének a javaslata. Meglepett azonban még inkább az a tény, hogy a főispán ur nem is akarta felolvasatni azokat a feliratokat, amelyek felett határozatunkat kéri. Ezeknek a felolvasása után azonban önök is meg fogják érteni a főispán ur vonakodását. Óméltósága ugyanis a javaslat szerint egyetért Kolozsvár feliratával, amely Tisza István grófot erkölcsileg képtelennek tartja arra, hogy Magyarországon a nemzeti kérdést megoldhassa és mégis a főispán ur ott ül továbbra is azon a széken, amelybe a munkapárt bizalma ültette és amelyben ő annyi hidegvérrel képviseli Tisza István gróf politikáját. Mi nem indulunk az önök komédiája után, hanem teljesítjük hazafias kötelességünket azzal az állammal szemben, amelynek tagjai vagyunk és ezért kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy az az ügy, amelyről szó van, nem közbömbös mindennapi kérdés, hanem

Magyarország létének legfőbb kérdése.

A nemzetiségi probléma megoldásától függ Magyarország jövője, függ ennek az országnak élete, vagy megsemmisülése. Mert akármilyenre lelkendeznek önök az egységes, osztatlan magyar nemzeti állam eszméje iránt, el kell ismerniök, mert elismeri a hivatalos statisztika is, hogy az állam népességének fele nem magyar emberekből áll. Ilyen körülmények között az egységes magyar nemzeti állam fikció, amely csak úgy tartható fenn, ha a lakosság felét a zsandárok szuronyaival kényszerítik arra, hogy teljesítse kötelességét az állammal szemben. És meg kell engedniök önöknek azt, hogy ily eszközökkel államot fentartani nem lehet, mert a veszély pillanataiban lehetetlen lesz tíz millió állampolgárral szemben mind-egyiknek a háta megé egy zsandárt állítani, hogy megtanítsa hazáját szeretni. Az erőszakos szerelmek gyümölcsei rendszeren fatálisak. El kell hát ismerni önöknek, hogy a nemzetiségi kérdés megoldása nem eszközölhető másként, mint úgy, hogy megadassék a módja annak, hogy az ország valamennyi népei igaz szívvel, teljes lélekkel szerethessék a hazát. Az egységes magyar nemzeti állam eszméje már magában foglalja az állam halálos ítéletét, mert maga ezen eszme nem egyéb, mint proklamációja a természet ellen való harcnak. Ez az eszme már magában véve azt kívánja, hogy a nem magyar népek ismerjék be annak szükségességét, hogy ők napról-napra kevesebbek legyenek és a magyarok napról-napra többek, hogy ők napról-napra mindinkább tűnjenek el a kulturálatlanság éjszakájában és a magyarok napról-napra legyenek műveltebbek. Ilyen abszurd alapokra egy államot helyezni nem lehet. Meg vagyok győződve róla, hogy el kell jönni annak az államférfinak és meg kell születnie annak a közvéleménynek, amelynek atmoszférájában ama államférfi meg fogja találni Magyarországon a nemzetiségi probléma megoldásának szerencsés módját.

Nem várják Tiszától a békét a románok.

Mélyen sajnálom, amikor kénytelen vagyok kijelenteni, hogy Tisza István grófot nem tarthatjuk ezen államférfinak. Sokan

közölünk nagy bizalommal voltak az ő lojalitása és jó szándékai iránt. Sokan azt hitték, hogy Tisza István gróf az a providenciális államférfi, aki a beteg magyar államot meg fogja gyógyítani és megfogja oldani ennek az országnak legnagyobb problémáját, a nemzetiségi kérdést. Csatlakoztunk. Tisza István gróf azt hitte, hogy a román nép politikai vezetői egy táj lencséért képesek lesznek eladni népüknek elévülhetetlen jogát nemzeti létéhez. Csatlakozott. Ma azonban nincs senki közöttünk, aki bihetné, hogy a magyar miniszterelnöknek komoly szándéka volt a nemzetiségi kérdés megoldása. Tisza István gróf úgy bizonyította volna be, hogy komoly ez a szándéka, ha ígéretei közül legalább egyetlenegyet beváltott volna. Ha megváltoztatta volna legalább a hittani rendeletet, amelyet már négy évvel ezelőtt is igaztalannak és céltalannak tartottak. Ha legalább azt vitte volna véghez, hogy megengedi nekünk, hogy saját nyelvünkön imádhassuk az istent, akiről azt hisszük, hogy a magyaron kívül a román nyelvet is érti. De Tisza István gróf mindezt nem tette, ellenkezőleg, igazságtalanságot igazságtalanságra halmozott velünk szemben és napról-napra nagyobb keserűséggel tölti el a lelkünket. Felemlíti a Vajda-ügyet és sajátságosnak találja a miniszterelnök ilyen agresszivitását a dinasztiahoz mindig hű románokkal szemben.

A grófok demokratizmusa.

— Ha azonban e tekintetben kis bizalommal nem viseltetünk — folytatta Goldis — a munkapárt és Tisza István gróf iránt, még kevesebb bizalommal vagyunk a magyar ellenzékkel szemben. Vagy van-e komoly ember az országban, aki el tudná hinni, hogy Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Károlyi Mihály gróf azok a férfiak, akik a tiszta, valódi demokráciát ésszintén akarnak Magyarországon. Andrássy Gyula gróf az ő plurális szavazójogával, Apponyi Albert gróf az iskolatörvényével, Károlyi Mihály gróf Vázsonyi Vilmos társaságában? Nem uraim, ezek nem a demokráciát, nem a szabadságot, nem az igazságot akarják, ők mást akarnak: a hatalmat. Az ő nagyapáik és őseik se akartak soha egyebet, mint a hatalmat. Történelmi példára utal majd így folytatja:

— Károlyi Mihály gróf megfélekedve grófi rangjának és óriási vagyonának eredetéről, Pétervárra készül nagy kísérettel, hogy miután Bécsben nem kaphatja meg a hatalmat, amelyre törekszik, talán megkapja majd a muszka cártól. Ugyancsak ezen célből emlékezett meg szerencsétlen amerikai testvéreiről is, akik elköltöztek e hazából, mert nem volt mit ennük. De a grófok ott sem hagyják őket békében, oda is utánuk mennek, hogy napi keresményük nagy részét elvegyék tőlük, hogy ennek segítségével itthon magukhoz ragadassák a hatalmat. Károlyi Mihály gróf és társai mehetnek a muszka cárhoz, de mi tiltakozunk e vakmerő játék ellen, mert abból a tényből, hogy magyar mánások saját hatalmuk érdekében a cárhoz mennek, könnyen származhatik az a szomorú következmény, hogy majd

a nép széles rétegeiben megszületik az a vágy, hátha nekik is adhat jogokat a muszka cár?

Beszéde végén a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

— Aradvármegye törvényhatósági bizottsága sajnálattal vette tudomásul, hogy a magyar miniszterelnök Tisza István gróf és a magyarországi és erdélyi román nemzeti párt vezető bizottsága között politikai megvezetés iránt folyt tárgyalások célra nem vezettek.

Tekintettel azonban arra, hogy az állam-existenciális érdeke követeli azon alap keresését és megtalálását, a melyen kielégítve Magyarország nem magyar népeinek nemzeti, politikai, közművelődési és anyagi jogos és méltányos kívánságai megteremtethessenek az állam belső konszolidációjának feltételei: — ezen vármegye törvényhatósági-bizottsága kívánatosnak jelenti ki, hogy a magyar kormány legfontosabb és legsürgősebb kötelességének tekintse az ország nem magyar népeinek, elsősorban a román népnek politikai kibékítését és az ez iránti újabb tárgyalások haladéktalan megindítását.

Meg kell oldani a román kérdést.

Utána Szondy Géza református esperes kijelentette, hogy nem volt szándékában fölfelelni, de szükségesnek tartja a kérdés megvilágítását. Az állandó választmány javaslatának olyan módosítását ajánlja, hogy a szóban lévő átiratokat tegyék írártárba.

— Nem szeretném azonban, folytatta — ha Aradmegye olyan határozatot hozna, hogy a román kérdést leveszi a napirendről. A román kérdést meg kell oldani, ez nem kerülhet le a napirendről. Meg kell szüntetni azt az állapotot, ami például Aradmegye közgyűlési termében is van: hogy két ellenséges tábor áll szemben egymással. Azonban a kérdést csak békés és szerető érzéssel lehet véglegesen megoldani.

Miután álláspontjának bizonyítására talált hasonlatot mondott el, így folytatta:

— Szükséges, hogy épen Aradmegye foglaljon állást az ügyben, mert a lakosság nagy része román. Szeretné, ha a vármegye kifejezést adna annak, hogy Tisza István miniszterelnök az egyetlen személy, aki alkalmas a románokkal való béke megteremtésére.

A koalíció és Apponyi védelme.

Lázár Zoárd szolt ezután:

— Én se akartam felszólalni, de most már én is el akarom mondani nézetemet és válaszolnom kell Goldis László kijelentésére. Aradmegye állandó választmányától észint, egyenes javaslatot várt volna, s pedig olyant, amely elítéli a román tárgyalásokat. Amikor Goldis az Apponyi féle iskolai törvényt kritizálta, őt is aposztrofálta. Erre csak azt mondhatja, hogy bármit rákenhetnek a koalícióra, de az Apponyi-féle törvény kitűnőségét nem vitathatják el, mert az a törvény örökéletű.

Azután felolvasta a nemzetiségi törvény bevezető mondatait, amelyből azt a következtetést vonta le, hogy a magyar nemzet egységes és oszthatatlan. Szükséges volt tehát olyan törvény, amely az egységes magyar állam nyelvének megtanulására kötelezi a haza lakóit.

Marsieu Jusztin dr. közbeszólt:

— Olvassa el a nemzetiségi törvény folytatását s annak végrehajtását is követelje!

Lázár Zoárd: A paktumtárgyalásokból látja, hogy a románok vezetői elveszítették lábuk alól a talajt s a magyar kormányhoz menekültek, erre mutat, hogy 60 mandátumot kapnak. A községekben magyarok és románok között teljes egyetértés uralkodik. A román kérdés megoldásához nem is kellene más, mint becsületes, jó közigazgatás. Ha az alispán és a főispán kimennének a nép közé s lehetőleg teljesítenék a román nép kívánságait; akkor a románság hozzájuk szegődne s még jobban elpártolna vezetőitől. A románok követelik a nemzetiségi egyenjogúságát, már pedig ebben az országban minden polgárnak egyforma jogai vannak.

Marsieu Jusztin dr.: Maga se hiszi, amit mond!

Lázár: Tiltakozik ilyen feltevés ellen. Aradmegyének tiltakozni kell a román paktum

ellen. Határozati javaslatot terjeszt be, amelyet szerinte minden igaz magyar elfogadhat. „Mind den polgárnak egyenlő jogai vannak” — mondja a javaslat — de minden polgárnak kötelessége hűnek lenni az egységes magyar államelméhez. Az ez ellen való törekvést elítéli s haza meg nemzet ellenes cselekménynek tartunk. Elvárjuk a kormánytól, hogy a nemzetellenes törekvésekkel szemben teljes szigorúsággal lép föl.

Az alispán beszél.

Köpf János dr. sajnálatát fejezi ki, hogy Goldis beszédét — mivel románul mondta el — nem értette meg teljesen; határozati javaslatának első részét magáévá teszi.

Dálnoki Nagy Lajos alispán szerint mindenki óhajtja a románokkal a kölcsönös bizalom és rokonszenv megteremtését. Sok belátásra, mérséklésre és őszinteségre van szükségünk azonban, hogy a béke létrejöhessen s az utóbbi időben fölmerült incidensek nem biztatnak erre. Ugy látja, hogy a megegyezés még sok ideig nem jön létre.

Elfogadásra ajánlja ezután az állandó választmány határozati javaslatát.

A bizonytalan határozat.

Gyarmathy Ernő dr.: Az állandó választmány javaslata sok félreértésre ad alkalmat, mert azt is bele lehet magyarázni, hogy Kolozsvár átiratából azt is magunkévá tesszük, amely a miniszterelnök elleni támadást tartalmazta. Sokan vannak a teremben, akik elfogadják az állandó választmány javaslatát, de nem értnek egyet Kolozsvár átiratával, mely súlyosan támadja Tiszát. Szerinte nem fés össze Aradmegye méltóságával az ilyen bizonytalan határozat. Ajánlja: vagy fogadják el Pestmegye átiratát, vagy pedig Köpf János indítványát.

Dénes Jakab dr.:

— Goldis beszédét nem értettem meg, mert nem jól tudok románul. Sajnálatos konstatació mégis, hogy Goldis lekritizálta mindazt, ami magyar. Ez annál bántóbb, mert Goldisék folyton a magyarok türelmetlensége ellen panaszkodnak, holott ıme, ők is türelmetlenek velünk szemben. Goldisnak fölösleges itt románul beszélni, mert hiszen csak nem akarja saját híveit meggyőzni? Akiket pedig meggyőzni szeretne, azok nem értik a szavát. (Taps.)

Nem Aradmegye dönt a román kérdésben.

Schill József: Soha nem szoktam a politikai kérdésekben felszólalni, azonban most meg kell tennem. Kijelentem, hogy Aradmegyének joga van feliratot intézni, de az a kérdés: van-e ennek gyakorlati szempontból valami értelme? A román kérdést a főrendiház és a képviselőház már letárgyalta, tehát a mi állásfoglalásunknak már nincs sok értelme. Igenis, meg kell oldani a román kérdést, azonban nem Aradmegye közgyűlése fogja ezt eldönteni, hanem a parlament. Javasolja: ne fogadják el az állandó választmány javaslatát, hanem bővebb indokolás nélkül térjenek napirendre az időszerűtlen átiratok felett.

Urbán báró főispán fejezte be a vitát.

— A vármegye vezetőségét az a szempont vezette, hogy béke legyen ebben a teremben s azért tette meg ismeretes javaslatát, mert remélte, hogy ezzel minden pártot kielégít. El akarták kerülni a hosszúságos vitatkozást, mivel azonban ez nem sikerült, most már ő is kijelenti, hogy a kérdésnek a napirendről való levételét tartja helyesnek.

Közben Marsieu dr. és 20 társa névszerinti szavazás iránt beadott kérelmüket visszavonták s a közgyűlés egyhangulag elfogadta Schill József indítványát.

TÖRVÉNYKEZÉS

Mi történt a népgyűlésen?

(Elítelt párttitkár. — Ellenkező tanuvallemások.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 27.

A múlt évi képviselőválasztási mozgalom idején, június 25-én a szociáldemokrata párt a Thóköly-terem népgyűlést tartott. A népgyűlést az előre haladott időre, az est beálltára való tekintettel Szecepkowszky Teofil ügyeletes rendőrtisztviselő feloszlatta, mire a gyűlés szónoka, Strengár Demján Száva aradi szociáldemokrata párttitkár, indulatosan kelt ki:

— Ily rendőrhatalósági véghatározat kiadása gasság, pimaszság!

A rendőrség az ügy aktáit áttette a járásbíróhoz, amely nyilvános rágalalmazás-miatt indított eljárás: Strengár ellen. Ma tárgyalta az ügyet Ottrubay Dezső kir. járásbíró. A járásbíró előtt Strengár azt állította, hogy ő nem használta az inkriminált kifejezést, hanem azt mondotta, hogy ha ők, a népgyűlés résztvevői ezt a határozatot eltűrnék, az gasság, pimaszság lenne. Hivatkozott több tanura, akik szintén hallottak, hogy ő ily értelemben nyilatkozott. Tanuként Szecepkowszky Teofil, majd Petkovics Béla rendőrfelügyelőt, továbbá Rónai, Rasztig és Rédl detektíveket hallgatták ki, akik jelenvoltak a népgyűlésen s hallották, hogy Strengár azt a kifejezést használta, a mely vad tárgyává tette. — Ezzel szemben Kappner József, Gruber Imre és Csepely László tanuk úgy vallottak, hogy Strengár azt mondotta, hogy „ha mi ezt elűrjük, az gasság, pimaszság volna!” A járásbíró valamennyi tanut megeskette, azután Strengárt bűnösnek mondván ki nyilvános rágalalmazás vétségében 50-korona fő- és 10 korona mellék-büntetésre ítélte. Az ítélet indokolása kimondja, hogy habár a tanuvallemások egymással ellenkeznek, inkább a hatóság személyek tanuvallemásának lehet hitelt adni, mert azok hivatalból jelentek meg a népgyűlésen, figyelemmel kísérték a történeteket, sőt az elhangzott beszédekről jegyzeteket is készítettek.

§. Hamis tanu, aki nem esküdött. Rosinger Herman köröscsentei lakos Iluna Stefan köröscsentei lakosnak több lovat adott el 1912-ben. Iluna 440 koronával adós maradt, az összegről kötelezvényt adott s miután az összeget hosszabb ideig nem fizette meg, Rosinger beperelte őt a kisjenői járásbírósnál, azonban a tárgyaláson Sutyó Tódor, Merese János, Pakurár Péter, Styir Tódor, Sutyó Péter tanuk esküvel megerősített vallomásukkal igazolták, hogy Iluna a pénzt az ő jelenlétükben megfizette Rosingernek. Iluna erre később ugyancsak a kisjenői járásbírósnál keresetet tett Rosinger ellen folyamatba a 440 koronás kötelezvény kiadása iránt. A dolog azonban rövid idő múlva kiderült s a csendőri nyomozás megállapította, hogy Iluna mindegyik tanunak egy-egy kőből buzát és busz busz. Az összes szereplők hamis tanuzás büntetése és hamis tanuzásra való rábírási miatt álltak ma az aradi kir. törvényszék előtt. Valamennyien beamerésben voltak. Érdekes volt Sutyó Péter tanu vallomása, aki a következőket mondotta:

— Az igaz, hogy én a bíróság előtt nem mondtam igazat, de én nem esküdtem meg!

Amikor az elnök faggatni kezdte, a naiv tanu a következőket mondotta:

— Nem esküdtem meg a bíróság előtt. Az igaz, hogy amikor a többiek esküdtek, én is velük álltam, én is a szívemre tettem jobb kezemet, de az esküt nem mondtam el, csak úgy mozgattam a számat, mintha mondanám!

Az aradi törvényszék Ilunát egy évi börtönre és 700 korona pénzbüntetésre, a hamis tanukat pedig három havi fogházra és 100—100 korona pénzbüntetésre ítélte.

Szentszéki titkár és püspök viszálya.

(Goldis László lemondott zsinati tagságáról. — Az aradi román zsinat első napja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 27.

Tegnap kezdődött meg Aradon az évi szokásos román egyházmegyei zsinat, amely ez évben többek között két fontos ügyet is fog tárgyalni: a román tárgyalások eredményét s a nagyváradi püspöki helynökségnek püspökséggé való emelését. A zsinatot tegnap délelőtt fél tizenegy órakor szent mise előzte meg, amelyen Papp I. János püspök celebrált fényes segédlettel. Az istentisztelet után a román szemináriumban a püspök elmondotta megnyitó beszédét, amely után a bizottságokat alakították meg.

A ma délutáni első érdemleges ülés mindjárt érdekes eseménnyel kezdődött. Az elnöklő Papp I. János püspök bejelentette, hogy Goldis László szentszéki titkár, aki nemcsak egyik legagilisabb tagja, hanem jegyzője is volt a zsinatnak, írásban, indokolás nélkül benyújtotta lemondását zsinati tagságáról.

A zsinat tagjainak jórészt meglepetésszerűen érte ez a lemondás s Goldis nagy népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a bejelentés után a zsinat tagjai, ugyazólván egyhangulag kiáltották:

— Nem vesszük tudomásul a lemondást! Ha lemondott, megválasztjuk újra!

A zsinati tagok közül többen meg is kérdezték az elnöklő püspököt: mi az oka Goldis László váratlan visszavonulásának.

— A szentszéki titkár — jelentette ki Papp I. János püspök — írásban tett lemondásához nem fűzött indokolást és így nem mondhatok többet a lemondása okáról.

Hogy mi a lemondás oka, azt a zsinat tagjai közül csak néhányan tudták meg utóbb. Az Aradi Közlöny munkatársa kérdést intézett e tekintetben Goldishoz, aki azonban a válasz elől kitért.

— Nem olyan nagy esemény ez — mondta — Nincs semmi viszálykodásom senkivel. Egészen kis dolog ez kérem.

Beavatott forrásból úgy értesülünk, hogy a lemondás oka az, hogy

a fáradhatatlan szentszéki titkár, és Pap I. János püspök egyik bizottsági ülésen egy adminisztrációs kérdésből kifolyólag, összekülönböztek.

A zsinatot, mint rendesen, bizottsági előkészítő ülések előzték meg. Néhány nappal ezelőtt az iskolaügyi-bizottság ülésezett s többek között a szemináriumi tanárok egy kérvényét tárgyalta. A papnevelőintézet professzorai fizetésük rendezését kérték a szentszéktől, megjegyezve kérvényükben, hogy ha a szentszék nem tartaná magát illetékesnek a kérdésben, nagy a kérvényt elintézés céljából a zsinat elé terjessze. A kérvényt a szentszéki ülésen Papp I. János püspök ismertette, kijelentvén, hogy a tanárok kérelme nem teljesíthető, mert a költségvetésben a fizetésrendezésre nincs terjedet. A püspök ezért indítványozta, hogy a kérvény felett térjenek napirendre s ne terjeszsek azt a zsinat elé.

Goldis László, aki már a múlt évi zsinat alkalmával is a tanárok mellett foglalt állást, most is magáévá tette ügyüket s teljes mértékben védelmükre kelt. Ebből keletkezett a szaváltás, amelynek következtében Goldis né-

hány sorban, indokolás mellőzésével lemondását benyújtotta.

A zsinat ma délután az aradi és nagyváradi egyházmegye vallási és gazdasági jelentéseit hallgatta meg. Ma általánosságban tárgyalta a zsinat a két jelentést. Holnap délután folytatják a részletes tárgyalást.

Szabad-e lemondani a tömeggondnokságról?

(Az aradi ügyvédi kamara fegyelmi ítélete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 27.

Elvi jelentőséggel bíró és jogászörökben, de azon kívül is nagy érdeklődésre számot tartó határozatot hozott ma délután megtartott nyilvános fegyelmi ülésében Parecz Béla dr. kamarai elnök vezetésével az aradi ügyvédi kamara fegyelmi választmánya.

Simonka György dr. gyulai ügyvédet a múlt évben a gyulai törvényszék elnöke egy kisebb csödben tömeggondnokká nevezte ki. A fiatal ügyvéd úgy találta, hogy a törvényszék elnöke eltért a törvényszékeknél a tömeggondnoki tisztségek betöltésére szokásosan betartott sorrendtől. Ugy látta, hogy az elnök ezt az 5 mellőzésére tette, mert a sorrenden-kivüli kinevezéssel egészen jelentéktelen kis csödhöz jutott. Amikor tehát az értesítést megkapta: nyomban bejelentette, hogy lemond a tömeggondnokságról. A törvényszék azonban nem vette tudomásul a lemondást, amire Simonka György dr. azzal válaszolt, hogy most már bőven megindokolt beadványban jelentette ki, hogy nem tartja meg a tömeggondnokságot.

A gyulai törvényszék ezzel szemben arra az állápontra helyezkedett, hogy az ügyvéd köteles vállalni a tömeggondnoki tisztséget, mert az ügyvédi rendtartás 51. §-a szerint: — Ha az ügyvéd a bíróság által a pör folyama alatt gondnokul kirendeltetik, a megbízást elfogadni köteles.

Ezen az alapon a törvényszék Simonka György dr. felelőssége mellett másik tömeggondnokot nevezett ugyan ki, de egyúttal áttette az ügy iratait az aradi ügyvédi kamarához fegyelmi eljárás megindítása céljából. A kamara, miután Szalay Károly dr. kamarai ügyész vádat emelt Simonka dr. ellen, ma fegyelmi végtárgyaláson foglalkozott az ügygel, amelynek előadója Jancu Kornél dr. volt. A fegyelmi tárgyalás befejezése után Parecz Béla dr. kamarai elnök kihirdette a határozatot, a mely szerint

a kamara Simonka György dr. a fegyelmi vétség alól felmentette és ezzel kimondta, hogy az ügyvéd nem köteles elfogadni a tömeggondnoki kinevezést.

Érdekes az ügyvédi kamara ítéletének indokolása is. Megállapította ugyanis a fegyelmi választmány, hogy az ügyvédi rendtartás 51. szakasza a pör folyama alatti gondnoki kirendelésre vonatkozik. A csödeljárás pörön kívüli eljárás, azonfelül itt nem gondnoki kirendelésről, hanem kinevezésről van szó, amelyet az ügyvédnek szabadságában áll elfogadni, vagy visszautasítani. Ezt állapítják meg a csödtörvény kommentálói: Krállik Lajos dr. és Herczeg Mihály dr., akik szerint a tömeggondnok a csöd bármely stádiumában lemondhat.

A kamara ügyésze valószínűleg felebbézással él az ítélet ellen és az elvi jelentőségű kérdés végső eldöntése ilyen körülmények között a Kuria ügyvédi tanácsára marad.

Egységes birói és ügyészi törvény.

(Az igazságügyminiszter tervezete. — Első sorban a kiváló bírák lépnek elő.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 27.

A birói hatalom gyakorlására és a birói és ügyészi szervezetre vonatkozó érvényben lévő szabályok harmincegy külön törvényben vannak szétszórva. Tekintettel arra, hogy a különböző törvények között nehéz volt az eligazodás, Balogh Jenő igazságügyminiszter a polgári perrendtartást életbeléptető törvényben felhatalmazást nyert arra, hogy a birói szervezetre vonatkozó törvényeket egységes szervezetbe foglalja össze. Az igazságügyminiszter már állása elfoglalásakor kijelentette, hogy a meglévő törvények összefoglalása helyett egységes szervezeti kodex megalkotását kívánatosabbnak tartja. A szervezeti kodex elkészült s a miniszter már szakkörök birálata alá bocsátja.

A tervezet általában a gyakorlatban bevált ma is fennálló szervezetet tartja fenn és elsősorban az 1869. évi IV. törvényeket, a birói hatalom alkotmányos alaptörvényét követi. Különösen gondot fordít a tervezet arra, hogy a birói függetlenség, ez a fontos alkotmánybiztosíték feltétlenül megóvassék és hogy a birói és ügyészi személyek jogos érdekei biztosítottassanak. A tervezetben a birói hatalom gyakorlásáról szóló első fejezet vezérelvül mondja ki, hogy a bíróság független és csak a törvénynek van feltétlenül alávetve. Hangsúlyozza, hogy a bíróságokat megszüntetni, új bíróságokat felállítani, vagy kerületüket, székhelyüket, szervezetüket megváltoztatni csak törvény alapján lehet. A negyedik szakaszban, amely a bírák és ügyészek szolgálati szabályait tartalmazza, új rendelkezés az, hogy az állások betöltésénél pályázat esetében a kijelölés módját törvény szabályozza, és pályázat esetén kívül is előírja a felügyeleti hatóságok meghallgatását, hogy az eddig minden egyes kinevezésnél letendő eskü helyett általában egyszeri esküt szab meg és törvénnyel biztosítja, hogy a kinevezéseknél elsősorban a kiválóságot és érdemeket, azután a rangsort és a szolgálati időt kell figyelembe venni, tekintettel a nyelvismeretekre is.

Az összeférhetetlenségről szóló szakaszban megengedi, hogy a bírák és ügyészek fizetésükön kívül más, például irodalmi vagy választott bírósági működésük útján járó díjakban részesülhessenek, ha ez állásuknak méltóságával összefér és kötelességük teljesítésében nem gátolja. Fontos a hatodik fejezet, amely az elmozdithatatlanságot és áthelyezhetetlenséget állapítja meg, kimondván, hogy állásától csak fegyelmi eljárás útján a fegyelmi bíróság mozdíthatja el és bírót csak a törvényben taxative felsorolt esetekben lehet áthelyezni. A felügyeletről szóló hatodik cím, bár az eddigi szabályok nyomán halad, mégis tartalmaz figyelemreméltó újításokat. Garanciális szempontból rendkívül fontos, hogy a felügyelet az ítélekezéstől szigorúan el legyen választva. A tervezet egyrészt világosan kimondja, hogy a birói döntést a felügyelet nem érintheti, másrészt azzal, hogy a felügyelet tárgyát és gyakorlásának módját részletesen szabályozza, biztosítja, hogy a törvénynek ez a garanciális elve meg is valósuljon.

Börtönre ítélték a kismajtényi lelkészt.

(A szatmári bíróság ítélőhirdetése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szatmárnémeti, április 27.

A kismajtényi lázadók bünpörében Némethi József dr., a szatmárnémeti törvényszék elnöke délután öt órakor hirdette ki a bíróság ítéletét. Eszerint Marosán György lelkészt bűnösnek mondták ki magánosok és hatóság elleni erőszak büntetésében és ezért egy évi és hat hónapi börtönre, három évi hivatalvesztésre ítélték. A büntetésből két hónapot és négy hetet a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett a bíróság. Idősb Gogi Jánost magánosok ellen elkövetett erőszak miatt két hónapi és négy heti börtönre, Moldován Jakabot és Tárca Pétert hatóság elleni erőszak miatt hat hónapi börtönre és három évi hivatalvesztésre ítélte a bíróság. A büntetésbe két hónapot és négy hetet a vizsgálati fogsággal betudnak. Botis Antalt, Varju Jánost, idősb Juta Lászlót, ifjabb Juta Lászlót, Borota Gergelyt, Bontya Gergelyt, Papp Lászlót, ifju Csövi Jánost, ifjabb Kádár Gusztávot, Sonkői Istvánt, Sonkői Pált hatóság elleni erőszak miatt két havi és négy heti fogházra ítélték, Tárca Jánosét pedig egy rendbeli hatóság elleni erőszak vétsége miatt tizenöt napi fogházra. Az ítéletben az ügyész megnyugodott a védők felebbzetek és fenntartották bejelentett semmisségi panaszait.

Az ítélet indokolásában a bíróság kimondja, hogy bár tömeges büntényről van szó, mégis minden egyes bűntény saját büncselekménye szerint kellett büntetni. Mikor a büntény történet, a hajdudorogi püspökség felállítására el volt már határozva és szervezés alatt állott. Jackovics mint közhivatalnok járt az iskolában és az ügyet ebből a szempontból kellett elbírálni. A bűnygyben különben Marosánt tartja a bíróság főszereplőnek, és mint felbujtót főleg őt teszi felelőssé, mert a történetek az ő előzetes munkájának az eredményei voltak. Az ítélet kihirdetést óriási közönség hallgatta végig, de zavargás nem történt.

VÁROS ÉS MEGYE.

A színházi reklámfüggöny. A színházi reklámfüggönyt hat éven keresztül a Czeiler és Glück cég bérelte Arad városától. A hat esztendő elteltével — mint már megirtuk — a gazdasági szék újabb árverést irt ki a függöny bérletére. Az árverésen Czeiler és Glück évi 800, Linhart Vilmos (Budapest) évi 850, Zöldy Gyula aradi címfestő pedig évi 1000 koronát ajánlott a függöny hat éves bérletéért. A gazdasági szék ma foglalkozott az eredménnyel és elsősorban is Czeiler és Glück ismert elvi álláspontját vitatták meg, amely szerint a reklámfüggöny hirdetési célokra másnak, mint nekik, szerződéses hirdetésvállalkozóknak nem is adható bérbe. A gazdasági szék ezzel szemben azon a véleményen van, hogy nincs akadálya a szabad választásnak és ha Zöldy megfelelő, izléses tervét mutatja be a reklámfüggönynek, mint legelőnyösebb ajánlattevőt, őt hozza javaslatba a hat évi bérletre.

Az aradi kereskedelmi leányiskola létesítése érdekében vasárnap délelőtt küldöttség jelent meg Varjassy Lajos polgármesternél. A küldöttséget vezető Bokor Alajos, a magántisztviselő egyesület elnöke előadta, hogy az iskola fennállása megfelelő számú jelentkező

növendékekkel máris biztosítva van. A polgármester megígérte támogatását és azt, hogy a májusi közgyűlésen előterjesztik az iskola létesítőinek kérelmét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Timár Liza, színjáték. Bemutató előadás. (A. bérlet.)

Szerda: Timár Liza, színjáték. (B. bérlet.)

Csütörtök: Timár Liza, színjáték. (C. bérlet.)

Péntek: Cigányprimás, operette. Kovács Lili, a pozsonyi színház szubrett-primadonnájának vendégfelléptével. (A. bérlet.)

Szombat: Suhanc, operette. Kovács Lili, a pozsonyi színház szubrett-primadonnájának vendégfelléptével. (B. bérlet.)

Vasárnap: Mozikirály, operette. Kovács Lili, a pozsonyi színház szubrett-primadonnájának vendégfelléptével. (C. bérlet.)

* A színház közlései. Timár Liza premierje. Kedden lesz a premierje Bródy Sándor darabjának, a Timár Lizának, melyre már hetek óta készül az aradi színtársulat, Szendrey Mihály rendezésében. Harmath Józsa, Kiss Mariska, Várnay, Szendrey, Belly, Benkóné, Gyöző, Virágh, Zempléni játsszák a szerepeket, úgy, hogy ilyen kitűnő előadás igazán ritka az aradi színpadon.

Este nyolc órakor. A színházba járó közönség köréből mind sürűbben felhangzott az a kívánság, hogy a színházi előadások, a melegebb időjárásra is tekintettel, később kezdődjenek. Ennek a kívánságnak teljesítése érdekében az aradi színház igazgatósága ez uton is tudomására adja a publikumnak, hogy a színházi előadások május 1-től este 8 órakor kezdődnek.

Kovács Lili vendég szereplése. Közvetlenül a Timár Liza előadások után érdekes művészi eseményben lesz része az aradi színházi közönségnek: Kovács Lili, a vidéki színpadok egyik kitűnő szubrett-primadonnája, aki jelenleg a pozsonyi színtársulattal egyetemben Budapesti Színházban ér el sikereket, a jövő hét három estéjén vendég szerepel Aradon. Pénteken, szombaton és vasárnap lép fel a kitűnő művésznő, a Cigányprimás, a Suhanc és a Mozikirályban. Kovács Lili vendégjátéka iránt nagy az érdeklődés máris.

* A vasuti katasztrófa. (Izgalmas amerikai filmkolosszus az Apollóban.) Az eddig látott amerikai drámákat is jóval felülmúló filmkolosszus kerül bemutatásra holnap, kedden és szerdán az Apolló színházban. A Vitagraph film-gyár bravuros alkotása ez a film, amely egy borzalmas vasuti katasztrófa minden rémes idegletesítő mozzanatát örökíti meg. A lebilincselő drámai meseszöveg egyik fázisaként látjuk szemünk előtt összefutni a két szembejövő vonatot. Rémes pillanat az, amikor a két gőzmozdony egymásnak rohan teljes sebességgel. Amint látjuk, maga a borzalmas valóság s nem pedig a filmtechnika kibaszálása. A vasuti katasztrófa megjátszása 250.000 dollárba került a filmgyárnak. A nagyszerű filmkolosszus a főváros legelőkelőbb moziszínházaiban került vetítésre s heteken keresztül valósággal lázba tartotta a publikumot. A szenzációs kép mellett az Apolló-színház még egy kedves Nordisk-vígjátékot fog bemutatni új műsorának keretében. Műsorunkivüli számként kerül vetítésre a kinoriport legújabb száma, amelyben a meggyulladt földgáz égését látjuk.

* Nyomok a keresztuton. (Az Uránia új-donsága.) A teljes siker kétségtelen jegyében, kísérve a közönség őszinte elismerésével zajlott le a színház tegnapi premierje. A sláger szépségei, érdekessége, a kiváló színészek alakító művészete: megtették a maguk hódításait. Erdekfeszítően egységes szűzse bontakozik ki a jelenetekből, mely a végén egy megnyugtató megoldással zárul le. Scott detektív munkája csodálatosan szép és precíz, eredményei káprázatosak és megnyugtatók. A közönség élénk érdeklődéssel nézte a film minden jelenetét és megértette a tendenciát. Különösen nagy sikere volt a kiváló kísérő műsornak, melyből a filmkarikatúra, Apa házassodik és a Mona Lisa parodia állandó derűtségben tartotta a nézőteret. A nagyszerű műsor ma utóljára megy az Urániában.

* Nagy Géza fényképész műtermében naponta délelőtt fél 9-től délután 6 óráig eszköz felvételeket. A felvételek bármely nagyságban, modern irányban, izléses kivitelben, méltányos árak mellett eszközöltetnek. Interieur (saját otthonban) felvételek megrendelés és bejelentés szerint, ugyszintén vidéki felvételek is. Műterem Arad, Andrassy-tér 22. szám földszint. Megyeházzal szemben. Megyei és városi telefon 922. szám. 2244

* Egy asszony, aki mindenkié, az Uránia legközelebbi szenzációja. 5

Aradi értékpapírok árverése.

— Czakó László hagyatéka. — Az öreg parkör tizenöt ezer koronája. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 27.

Ma délelőtt szokatlan árverést tartottak meg Múlek Lajos dr. aradi királyi közjegyző irodájában, ahol élénk érdeklődés mellett több aradi, fővárosi és vidéki intézet részvénye és más értékpapírok kerültek eladásra.

Néhány hónap előtt egy csöndes, egyszerű, visszavonult életet folytató ember hunyt el Aradon: Czakó László nyugalmazott adótárnok, akit a Fehér-Kereszt kávéházban láttak életében napról-napra üldögegni. Czakó László után elég tekintélyes hagyaték maradt, amelynek jelentős része — mint most kitűnt — értékpapirokból állt. Az elhunyt adótárnok értékpapirjait az örökösök ma bocsátották árverésre Múlek Lajos dr. közjegyzői irodájában, ahol az aradi pénzügyintézetek és magánosok is élénk részvétellel érdeklődtek az árverés iránt. Az árverésre került papírokat kivétel nélkül megvásárolták, azonban a mai viszonyokhoz képest aránylag alacsony árakon, úgy, hogy a tőzsdén is jegyzett értékpapírok sem érték el azt az árat, ami napi árfolyamuknak megfelelt volna. Eladásra került:

14 darab Arad-Csanádi részvény, melyekért Földes Soma, a takarékpénztár cégvezető-főkönyvelője adott legtöbbet: tizenkétezerhatszáz koronát. 8 darab Aradi Központi Takarékpénztár részvényt 1200 koronáért Pollák Sándor vett meg. 24 Borosjenői Takarékpénztári részvény 5055 korona árban Holländer Miksa birtokába került, 5 Pankotai Népbank részvényt 1610 koronáért vásároltak meg. Tizezer korona névértékű 4 százalékos koronajáradékot 8000 korona vételárban Kenedi Ervin, a Közgazdasági Bank vezérigazgatója vett át. Két Budapest-Belvárosi Takarékpénztár részvény 1170 koronáért kelt el, 14 Budapesti Tisztviselő-takarékpénztári részvényt egy urinó vásárolt meg összesen 155 koronáért. 3 darab temesvári Délmagyarországi Leszámitoló részvény 720 koronáért Robitsek Samunál talált gazdára. Nyolc Magyar Jelzálog-hitelbank sorsjegyet Pollák Zsigmond és Sándor összesen 1216 koronáért vettek meg. Végül még egy Tisza sorsjegy került árverésre. Összesen csaknem

harmincezerhatszáz korona folyt be az árverésen.

Amint az Aradi Közlöny annak idején megírta: az elhunyt adótárnok hagyatékának felét öccse: Czakó István hetvenkét esztendő városi parkör örökölte. A vagyon másik fele Czakó László másik testvérének: Czakó Rózának gyermekeit illeti. Az öreg parkör, aki váratlanul ilyen tekintélyes összeghez jutott, az értékpapírok elárverezése után megjelent Múlek Lajos dr. irodájában és a befolyt összegből őt illető tizenöt ezerháromszáz koronát nyomban fel is vette. Az összeg másik felét az árvaszék kezeli, amíg Czakó Róza gyermekei előkerülnek.

Arad tehermentes ingatlanai

(Amire nem kebelezik be a Magyar Bank kölcsönét. — Öt perces rendkívüli közgyűlés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 27.

Arad város törvényhatósági bizottsága ma délután négy órakor Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartotta meg azt a rendkívüli közgyűlést, amely a Magyar Banktól felveendő nagy kölcsön ügyét végleg elintézte.

Vannay Gyula adóügyi tanácsnok ismertette a belügyminiszter kívánságait s azokat a változtatásokat, amelyek ennek következtében a szerződésben beállottak. A miniszter főleg azt óhajtotta, hogy a kölcsön ne kebeleztesse be oly ingatlanokra, amelyeknek tehermentesítésére az ötven év alatt, amely alatt a kölcsön amortizálódik, szükség lesz. Ennek következtében a Magyar Bank elállott attól, hogy a kölcsön bekebeleztesse azon 6.800.000 korona becsértékű ingatlanokra, amelyeknek első helyen a cs. és kir. szabadalmazott Osztrák Földhitelintézet régebbi kölcsöne van feljegyezve, továbbá 2.750.000 korona becsértékű ingatlanokra szükség esetén rendkívüli tőketörlesztés nélkül is ad törlési engedélyt. A szerződés 5. és 6. pontjai ilyen értelemben változtak meg.

Hecht Arnold dr. kijelentette, hogy a javaslatot elfogadja, de indítványozza, hogy a város — miután a kölcsön ilyenformán már biztosítva van — ne várja meg a miniszteri jóváhagyást, hanem már most írja ki a versenytárgyalást a külvárosi utcák kövezésére.

Varjassy Lajos polgármester Hecht Arnold dr. felszólalására válaszolva, úgy nyilatkozott, hogy ő is hasonló előterjesztést akart tenni. Az árlejtés kiírása nem tartozik ugyan a törvényhatóságra, de utasítani fogja a tanácsot, hogy a versenytárgyalást — természetesen csak feltételesen — írja ki.

Fényes Dezső az iránt intézett kérdést, hogy melyek azok az ingatlanok, amelyekre a kölcsönt nem kebelezik be s amelyek a szerződésben csak telekkönyvi számaikkal szerepelnek.

Jegessy Károly dr. főügyész válaszol a felszólalásra s bejelenti, hogy a Magyar Bank, illetve a Banque Foncière de Jura rendkívüli tőketörlesztés nélkül is törlési engedélyt ad, 5.000.000 korona erejéig szükség esetén azokra az ingatlanokra, amelyek első helyen az Osztrák Földhitelintézet szerepel, másodsorban 1.800.000 korona erejéig azon ingatlanokra, amelyek első helyen ez az új kölcsön fog szerepelni.

A telekkönyvi megterhelés alól kivették első sorban a vesztőhelyet, melynek nagyobb része a „nemzet földje.” A Béla-tér és a vasúthoz vezető út rendezése szempontjából a városligetet és az azzal összefüggő Acél-liget, a volt Mittelmann-féle szeszgyár telkét s a lóvasút társaságtól most átvett telket. A tűzrakantanya építésére való tekintettel tehermentes marad a Libás-dűllőből körülbelül 900 hold, egy Dezső-utcai telek, amelyre a sikatnéma iskola kerül, az állatvásártér, amelyen a kórházat fogják felépíteni, az ótemető és a Ferenc József-városrész azon része, amely az Ujaradra vezető út mellett fekszik.

A felvilágosítások után a rendkívüli közgyűlés a tanács javaslatát, illetőleg a módosított szerződés tervezetét egyhangulag elfogadta.

Kevács Vince kultúratanácsnok Marzsó

Iván és társainak kérvényét adta elő, amelyben azok a szeptember elsejével felállítandó állami leányiskola két első tanfolyama számára a Hasszinger utcai leányiskolában két helyiséget kérnek. A tanács a kérés teljesítését javasolja.

Adler Andor az iránt kér felvilágosítást, hogy mennyiben áll összefüggésbe, illetőleg mennyiben befolyásolja a leánygimnázium ügye a női felső kereskedelmi iskola megnyitását. Varjassy Lajos polgármester kijelentette, hogy a két ügy semmi összefüggésben nincs, a női felső kereskedelmi iskola létesítése nem ütközik akadályokba, de miután ez utóbbi ügyben még tárgyalások folynak, az csak a májusi közgyűlés elé kerülhet. A közgyűlés ezután egyhangulag elfogadta a tanács javaslatát.

Az Acsev múlt évi mérlege

(Az igazgatóság ülése. — 2.168,447 korona felesleg.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 28.

Vasárnap, április hó 26 án délelőtt tartotta meg rendszerinti tavaszi igazgatósági ülését az Acsev igazgatósága. Az ülésen Gróf Zelenski Róbert v. b. t. elnökölt és jelen voltak azon Bohus Zsigmond báró, Bohus László báró, Csernovits Diodor dr., Dániel Tibor báró, Dálnoki-Nagy Lajos dr., nagyenyedi Enyedy Béni, Fábry Sándor dr. vezérigazgató, Galambos Ignác dr., Hervay István, Jankovits Lőrinc, Libits Adolf, Margitay József dr., Meskó Sándor dr., Schubart Pál dr., Urbán Iván báró, Neufeldt Károly, Szathmáry János, Koromzay Frigyes igazgatók és Czédly Károly társ. jogtanácsos. Távolmaradásukat kimentették: Hegedüs László, Kniep Gyula és Salacz Gyula igazgatók.

Az ülés legfőbb tárgya az 1913. évi mérleg megállapítása volt. E tárgynál Fábry Sándor dr. vezérigazgató előterjesztette, hogy a múlt évben volt először megterhelve a vasút kereseti és-községi adóval, amely címen 335000 korona fizettetett ki. A bevételek képesek voltak fedezni ezen újabb terhet, úgy, hogy ennek ellenére a múlt év üzleti feleslege körülbelül ugyanolyan nagy összeg, mint az 1912-ik évben volt. A múlt év üzleti feleslege 2.168,447 kor. s a múlt évi áthozattal a részvényesek rendelkezésére áll 2,222280 korona. Elhatározták, hogy ebből 752000 koronát fordítsanak az elsőbbségi részvények 6 százalékos (12 korona) osztalékára, 5 százalék (10 korona) a másodsorozatu elsőbbségi részvények és törzsrészvények osztalékára, 28000 korona illeti meg alapszabály szerint az igazgatóság tagjait, 13000 koronával dotáltatik az üzleti tartalék-alap, 169000 koronával a törzsrészvény-osztalék-tartalék-alap, 25000 koronával a makói Maros hid tartalék-alap és 96000 korona az 1914 ik év üzleti számlájára vitetik át.

A mérleg és a tiszta nyereség felosztására vonatkozó határozat ekként megállapítottván, a közgyűlés határidejéül június hó 4-ikét tűzték ki. Megállapítást nyert azután az idejű költségvetés és tárgyalták az ügyvezető igazgatóságnak a nagyhalmágyi erdőbirtokok faállományának megvételére vonatkozó jelentését, továbbá meghosszabbították a társulat tulajdonát képező szénbánya területek értékesítésére vonatkozólag egy syndikátusnak megadott opciót.

Tárgyalta végül az igazgatóság az Alföldi első gazdasági vasúttal kötendő üzemkezelési szerződést, mely szerint ezen vasútnak üzemét 80%-os coefficientens mellett az arad-ocsánádi egyesült vasutak veszik át. Azután felolvasták a végrehajtó-bizottsági, nyugdíj-választmányi és nyugbér-bizottsági jegyzőkönyveket s az azokban foglalt határozatokat jóváhagyták.

Kilakoltatás

egy aradi bérházból.

(Megrepedt falak. — Lebontják a háromemeletes épületet.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 27.

A Szabadság-tér 10. számú házában négy lakója kellemetlen körülmények között volt kénytelen ma kiköltözködni lakásából. Hatósági határozattal ugyanis felszólították a lakókat, hogy

huszonnégy órán belül hagyják el lakásaikat, mert az ottartózkodás életveszélyessé válhat rájuk nézve.

A tizenhárom vértanu szobrával szemben lévő kétemeletes bérház udvarán, a bal és a jobb oldalon két háromemeletes épület van, amelyben szintén lakások vannak. A baloldali épület, amely, mint az egész ház is, már évtizedekkel ezelőtt épült, az utóbbi időben észrevehetően rosszkarba került, s a falai több helyen megrepedtek. A múlt héten a ház tulajdonosa, Weisz Márkus gyáros, aki csak tavaly vette meg a házat Steiner Vilmos magánzótól, elhívatta Steiner János építész, hogy a rongált épület falait szilárdítsa meg. Az építész látta, hogy a falak olyan állapotban vannak, hogy segíteni rajtuk már alig lehet és jelentést tett erről a körülményről a rendőrségnek. A jelentés következtében a városi építészeti hivatal Nachnébél Odön főmérnök vezetésével Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok részvételével ma kiszállt a helyszínre és megvizsgálta az épületet. A hivatalos bizottság megállapította, hogy a háromemeletes épület falai már annyira megrepedeztek és olyan állapotban vannak, hogy akár-mely pillanatban katasztrófa történhetik és épen ezért a bizottság felszólította a lakókat, hogy haladéktalanul költözzenek ki a veszélyessé vált lakásból. A sürgős kiköltözés csak az épületnek az udvar végén lévő részéből vált szükségessé, itt repedeztek meg ugyanis leginkább a falak s ezért csak az ezen a részen lakók hagyták el már ma lakásaikat. Bauer Béla ügynök, Mayone Vincenzo vivómaster, Högye Ferencné születő és Juhász Lajos postatiszt bérlelték ezeket a lakásokat s

mind a négy lakó már a mai nap folyamán kiköltözött az épületből és ideiglenesen szállodában vett lakást.

De az épület többi lakóinak is csakhamar ki kell költözniök, mert a bizottság úgy határozott, hogy az egész háromemeletes épület le kell bontani, amire azonban egy hónapi haladékot adott. A háztulajdonos ma tehát már az épületrész összes lakóinak felmondott s egy hónap múlva az egész épület lebontására kerül a sor.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Szőlősgazdák gyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete június havában az V-ik országos szőlészeti és borászati kongresszust rendezti, mely alkalommal a szőlő és borközelgőket illető fontos kérdések felől szakelőadások lesznek.

HIREK.

Májusi előléptetés

az aradi ezredeknél.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 27.

Ma jelent meg a katonai Rendeleti, Közlöny, amely a májusi előléptetések között több aradi és volt aradi katonatiszt előléptetését is közli. Így például *Barbini Sándor* a 33. gyalogezred volt ezredparancsnoka jelenleg nagyváradi dandárparancsnok vezérőrnagygyá, *Csobán* alezredes ezredessé, *Zachariás Aladár* 33-as százados őrnagygyá, *Pechtol József* főhadnagy századosná, *Horák Vilmos* és *Scheller Imre* hadnagyok főhadnagyokká, *Gyenge Zsigmond* zászlós hadnagygyá, *Morel József* élelmező tiszthelyettes pedig élelmező hadnagygyá lépett elő.

A tizenkettedik huszárezred tisztjei közül *Eber Viktor* őrnagy alezredessé, *Asztalos Béla* *Fauk Viktor*, *Köhler Ernő* és *nagykéri Crausz Kázmér* hadnagyok főhadnagyokká *Bánffy Jenő* báró zászlós pedig hadnagygyá lépett elő. *Wiplinger* őrnagyot a 3. huszárezred pótkeretének parancsnokát alezredessé nevezte ki a király. *Potzold Ottó* dr. a 33. gyalogezred és *Gregoricz Mátyás* dr. a 12. huszárezred ezredorvosa törzsorvosokká léptek elő.

A májusi előléptetések során különben altábornagyokká nevezték ki *Péter Ferdinánd* főherceget, alezredessé, *Károly Ferenc József* főherceget, lovassági tábornokká, gróf *Huyn*, *Károlyt* és báró *Kirschbach* Károlyt, gyalogsági tábornokká *Hrémén Adolf* bárót és *Geldern Colerus* Emilt; altábornagyok lettek: *Stürgkh József* gróf, *Astofil Károly*, *Bogáth István*, *Hadffy Imre*, *Gelb Károly*, *Pitlik András*, *Kreisa Ede*, *Schreiter Ferenc*, *Scheure Jenő*, *Nandry Ferenc*, *Pocornay Lajos*, *Hordt Tivadar*, *Kaiser Gyula*, *Negován Viktor*, *Belmont Antal*, báró *Lützendorf Kázmér*, *Liposczák Antal*, *Marterer Nándor*, *Szturmay Sándor*.

Vihar az Akadémiában Szekfü miatt.

(Apponyi interpellációja. — Elhalasztott döntés.)

Fővárosi tudósítónál.

Budapest, április 27.

Az Akadémia mai teljes ülésén újból szóba került Szekfü Gyulának híres Rákóczy könyve. Apponyi Albert gróf intézett interpellációt az elnökséghez azért, mert az Akadémia kiadásában megjelenő „Akadémiai Értesítő” egyik mellékletén Szekfü nyilatkozatot tett közzé, amelyben hevesen támadja ellenfeleit és amely Apponyi szerint ellentétben áll az Akadémia legutóbbi határozatával s „amelynek hangja és stílusa minden egyéb, de nem tisztességes és nem áll az Akadémia nivóján.” Ennélfogva kérdést intéz az elnökséghez, összeegyeztethetőnek tartja-e ezt a közlést azzal a hivatalos kijelentéssel, amely szerint az Akadémia nem azonosítja magát Szekfü könyvével. Ha pedig az Akadémia hivatalos közlönye feltűnő kedvezésben részesít egy kebelébe nem tartozó kezdő író, miért nem ügyeltek arra, hogy a polémia hangja megfelelően az akadémiai színvonal követelményeinek.

Berzeviczy Albert az interpellációra válaszolva kijelenti, hogy az Akadémiai Értesítőt a főtájkár szerkeszti és az elnökség közvetlen befolyást erre nem gyakorol. Sajnálja, hogy a közlés bizonyára jóhiszemű félreértésre adott alkalmat.

Heinrich Gusztáv főtájkár kijelenti, hogy a közlemény nem az Értesítőben, hanem annak mellékletén jelent meg és se kedve, se joga

nem volt ahhoz, hogy Szekfü stílusát korrigálja. A nyilatkozatot azért adta ki, mert egyrészt az Akadémia kiadványának védelméről volt szó, másrészt miután a lapok megtagadták Szekfü nyilatkozatának a közzétételét.

Apponyi Albert gróf nem tartja kielégítőnek a választ és a főtájkár eljárását a legnagyobb mértékben helyteleníti.

Ballagi Aladár hevesen támadja a vezetőséget és felszólítja a főtájkárt, hogy vonja le magára nézve az eset konzekvenciáit. Kéri az Akadémiát, küldjön ki bizottságot, amely jelentést tegyen az esetről a plénumnak. Berzeviczy Albert kijelenti, hogy ily ügyben nem lehet határozatot hozni anélkül, hogy bővebben meg ne gondolnák, ennél fogva azt javasolja, hogy egy későbbi ülés legyen hivatva a kérdés felett dönteni. A teljes ülés ezután az elnök javaslatát elfogadta.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Változékony hűvös idő várható, keleten elvélve esővel. — Sürögny-prognózis: Változékony, hűvös, keleten elvélve csapadék.

— A király állapota. Bécsből jelentik: A király a mai napot jól töltötte. Délben *kihallgatáson fogadta a trónörökös, akit megbízott, hogy képviselje Fejérváry báró temetésén, valamint a delegációk budapesti fadtatásánál. A király délután sétát tett a kis galériában. Este hét órakor az orvosok a következő hivatalos bulletint adták ki a király állapotáról: A katarus oldása a mai nap folyamán nem haladt előre. Az expectoráció elégséges, az általános közérzet és étvágy kielégítő. A király félórát időzött a kis galériában napfényen.

— Fejérváry báró a ravatalon. Bécsből jelentik: Fejérváry Géza báró ravatalára százával jönnek a koszorúk. A diszes ravatal mellett, amelyen az elhunyt huszonhat rendjele el van helyezve, fél óránként váltja fel egymást a testőrség és a tulajdonát képező 46. gyalogezred őrsége. Ma már Bécsbe érkeztek az elhunyt szegedi ezredének tisztjei és a közönség is folyton felkeresi a ravatalt. A temetésen a gyászszertartásokat Széchényi Miklós gróf nagyváradi püspök fogja végezni. A király ma megbízást adott, hogy egy nagy babérkoszorút helyezzenek az ő nevében a ravatalra. Ez olyan megtiszteltetés, amely eddig csak külföldi uralkodóknak járt ki. Eredeti terv szerint a 29. zászlóaljnak kellett volna a temetésen a kíséretet alkotni, de Károly Ferencz József főherceg a hadtestparancsnokságtól azt kérte, hogy a 39. zászlóalj élén ő vehessen részt a temetésen, hogy személyesen adjon kifejezést megbecsülésének, melyet az elhunyt iránt érzett. A főherceg kérelmét teljesítették. A királyt Ferenc Ferdinánd trónörökös képviseli a temetésen, mely kedden délután lesz a legnagyobb katonai pompával.

— Tisza Gerovszky névjegyről. Budapestről jelentik: A Budapesti Tudósító ma délutáni félhivatalos jelentése szerint Tisza István gróf a Gerovszky-ügyben tett képviselőházi kijelentésével nem akarta Vajda Sándor képviselőnek a pánszlávokkal való barátkozását a román nemzetiségi pártot felelőssé tenni. Sajnálatosnak tartaná, ha ez a párt azonosítaná magát Vajda eljárásával. Gerovszky levelét a kormány csak provokáció folytán használta fel.

— Kinevezés. A király a kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Geller Béla műszaki tanácsost a makói államépítészeti hivatal vezetőjét főtanácsossá nevezte ki.

— Az aradi sorozás befejezése. Ma fejezték be az aradi városházán az ideai sorozásokat. A sorozások eredménye meglehetősen jó, amennyiben a sorozó-bizottság elé hivatott 785 hadköteles közül 237-et talált megfelelőnek és sorozott be a sorozó-bizottság. Segédszolgálatra alkalmasnak találtak hatot, mint egyéves önkéntes honvéd tanítót besoroztak négyet. A besorozott 785 hadköteles között van 28 egy éves önkéntes és 6 két éves szolgálati kötelezettséggel bíró. Póttartalékba besoroztak 1 papnövéndéket és 8 családfenntartót. Sorozásra önként jelentkezettek közül bevettek 29-et. Visszahelyeztek 216, fegyverképtelennek nyilvánítottak 97, minden szolgálatra alkalmatlan volt 5. Mint elhalt, vagy időközben máshol illetőséget nyert hadkötelest törölt a bizottság 15-öt, megfigyelés véget kórházba küldött 5-öt. Igazolt távollévő volt 106, igazolatlan 56. Idegen illetőségű Aradon tartózkodó hadköteles 104 került a bizottság elé, ezek közül besoroztak 48 at.

— „Természetes” és nem „törvénytelen” gyerekek. Budapestről jelentik: A polgári törvénykönyv tárgyalására kiküldött képviselőházi külön bizottság ma délelőtt tíz órakor idős Erdélyi Sándor elnöke alatt ülést tartott, amelyen Balogh Jenő igazságügyminiszter anyja elvesztésével ért gyász miatt nem volt jelen. Az elnök javaslatára a bizottság elhatározta, hogy táviratban fejezi ki részvétét a miniszternéi. Folytatták ezután a részletes vitát, a családi jogok a rokonságról szóló cikke volt napirenden. A rokonokról és sógorokról szóló 89. szakaszról elhatározta a bizottság, hogy a „törvénytelen gyermek” kifejezés helyett ország-szerter felhangzott óhajnak engedve a természetes gyermek kifejezést iktatja a javaslatba, minthogy az előbbinek a közhjt bizonyos megbélyegző jelentőséget tulajdonít. A szakasz végén található azt a kijelentést, hogy a törvénytelen gyermek és apja nem rokonok, tulajdosan ridegnek találtak és átszövegezték a nőmozgalom ezirányu kívánságával is számotvetve.

— Előléptetések az aradi üzletvezetőségénél. Az államvasutak májusi előléptetései között az aradi üzletvezetőségénél a következő tisztviselők léptek elő: Paer Ernő főmérnök felügyelővé, Adler Samu és Weil József főmérnökök elsőosztályu főmérnököké, Morvay Lajos ellenőr főellenőrré. A VIII. fizetési osztály 2 ik fokozatából ugyanazon fizetési osztály első fokozatába előlépett Deniflé Pál, Bedő Bendeguz, Eber Nándor ellenőr. A VIII. fizetési osztály 2-ik fokozatába Benkő Kálmán mérnök. A VIII. fizetési osztály 3 ik fokozatából a 2 ik fizetési fokozatba Chirke Lajos, Schmeisz Gyula hivatalnokok. A IX. fizetési osztály első fizetési fokozatából a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába Mistéth Zoltán, Schmiedt György hivatalnokok.

— Lemondott delegátusok. Budapestről jelentik: Kammerer Ernő és Solymossy Ödön már bejelentették, hogy delegacionális tagságukról lemondanak. A Ház holnapi ülésén dönt afelett, hogy a lemondást elfogadják-e s ha ez megtörténik, helyükbe Vermes Zoltánt és Zakó Milán póttagokat választják meg delegátusoknak.

— A biztosító-báró. Érdekes ember halt meg ma éjjel Innsbrukban: a nyolcvannégy éves Sieberer János báró. A báró a Főnix biztosító társaság felügyelője volt és igen nagyállásu embereket biztosított be a társaságnál, köztük a királyi család több tagját is. Ezekből a biztosításért nagy jutalékokat kapott és a jutalékokból roppant vagyont gyűjtött össze. Sieberer báró agglégény volt és hat-hét milliónyi vagyonát jótékony célokra hagyta.

— Békét közvetítenek Mexikóval. Washingtonból jelentik: Az európai diplomaták csatlakoztak a délamerikai államok közvetítési javaslatához. Wilson elnök értésükre adta a közvetítőknek, hogy ő a tárgyalásokat csak a következő feltételekkel kezdheti. 1. Huertát el kell távolítani, mert e nélkül a válság megoldása nem várható. 2. Helyre kell állítani Mexikóban az alkotmányos kormányzatot. 3. A csillagos lobogó megsértéséért elfogadható elégtételt kell adni.

Veracruzából jelentik: Hatvan órai megszakítás után a távirösszeköttetést Mexikóval újból helyreállították.

Chihuahuaából jelenti a Newyork Herald: Bár Villa és Caranza tábornokok között nem került nyílt szakadásra a sor, mégis kivehető, hogy Villa tábornok fogva tartja Caranzát. A tábornok úgy rendelkezett, hogy Caranza semmi körülmények között sem hagyhatja el a várost. Calvestonból jelenti a Kölnische Zeitung: Tampicói menekültek beszélnek, hogy a mexikói emberek tegnap végigvonultak az utcákon és gunyolták az amerikai asszonyokat, akik szállodában vonultak meg. Éjszaka beverték a szállodának ablakait, követeket dobtak be, sőt valaki revolverrel is belőtt a szállodába. A Dresden nevű német hadihajó egy tisztje ekkor kijelentette a tömegnek, hogyha nem hagyják abba tizenöt perc alatt a tüntetést, akkor a hajó matrózait partra szállítja. A tömeg erre visszavonult, német matrózok pedig az asszonyokat a kikötőben lévő hajóra vitték.

— Berchtold külügyminiszter Budapesten. Bécsből jelentik: A király ma fél egy órakor Berchtold gróf közös külügyminisztert kihallgatáson fogadta. Egy órakor a trónörökös jelent még a királynál, hogy budapesti utazására vonatkozóan átvegye az intézkedéseit. Budapestről jelentik: Berchtold gróf közös külügyminiszter ma este kilenc órakor Budapestre érkezett és sógorának, Károlyi Lajos grófnak Eszterházy-utcai palotájában szállott meg. Ugyancsak ma érkeztek Budapestre Krobotin közös hadügyminiszter és Hauss Antal tengerészeti parancsnok. Bécsből jelentik: Az osztrák delegáció külügyi bizottsága előtt szerdán délután mondja el Berchtold gróf külügyminiszter expozéját. A szerdai ülés után a bizottság elnapolja magát és csak május hatodikán kezd meg az expozé vitáját.

— A hercegprimás biboros lesz. Rómából jelentik: Az Osservatore Romano jelenti: A pápa május 25 én titkos és 28 án nyilvános konzisztóriumot fog tartani. Biborossá ki fogják nevezni: Begin kvebeki érseket, Menendez toledói érseket, Szerafinit, a szent szolgálat kongregációjának ülnökét, Dela Chiesa veronai érseket, Csernoch dr. esztergomi érseket, Magyarország hercegprimását, Sévin ilyoni érseket, Bettinger dr. müncheni érseket, Hartmann dr. kölni érseket, Piffli dr. bécsi hercegérseket, Giustinit, a szentség kongregáció titkárát, Rote-Logát, a tribunál dékánját Tecchi konzisztoriál-kongregációs ülnököt és Gasquet-et, az angol bencés-kongregáció ülnökét.

— Házasság. Zádor Imre a városi gépüzemek igazgatója vasárnap tartotta esküvőjét teljesen családi körben Tenner Erzsivel, Tenner Lajos és neje leányával.

— Utazási ösztöndíj egy aradi szerkesztőnek. A kultuszminiszter által adományozott ezer koronás külföldi utazási ösztöndíj felett a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének igazgatósága tegnapi Budapesten tartott ülésén döntött. Az ösztöndíjat az igazgatóság több pályázó közül Olasz Pál aradi lapszerkesztőnek ítélte oda.

— Az ingyen közlemények közvétételét most már több vidéki napi- és hetilap beszüntette. A lapok technikai előállításának megrágulása, a szerkesztőségi költségek emelkedése természetes következményként vezetett erre az elhatározásra. A Pécsi Napló most a következő megindokolt értesítésben adja ezt olvasói és jótékony közlemények beküldőzői tudomására:

— Adományok kimutatását a jövőben még kivételesen se helyezheti el szerkesztőségünk, mivel technikai és szerkesztőségi kiadásaink oly mértékben emelkedtek, hogy az adományok kiszedésének és a fölhasznált helynek pénzértékre való átszámításával nagyobb jótékonytságot gyakorolnánk, mint a magyar milliomos emberbarátok bármelyike, ezt pedig a mai nehéz időkben tőlünk ép oly kevéssé lehet megkívánni, amint a parkettás ember nem ingyen hozza rendbe a táncterem parkettáit, amint a rendőrség nem ingyen teljesít szolgálatot, amint a könyvnyomda nem ingyen szállítja, mert nem szállíthatja a nyomtatványokat, a termeket se engedik át ingyen. Kénytelenek vagyunk így eljárni, mivel azok részéről, akiknek ingyenes közleményekkel a legtöbb és legbeesebb szolgálatokat tesszük, a viszonzásnak még leghalványabb jelenségeivel se találkozunk. Különben is ez megállapodás a sajtóban, a kiadók között, melytől ezideig helytelenül jótékony egyesületeknél kivételesen eltekintettünk, de ezt a jövőben csak akkor tehetjük, ha egyéb szolgáltatmányokat is ingyen kapják, amire nem igen lehet eset.

— Levágták egy tűzér orrát. Vasárnap éjszaka a Rákóczi-utcában több napszamos irtozatosan összeszurkálta Barát Lajos kissermiki tüzért, aki harmadik évét szolgálta már a katonaságnál. A tűzér és a civilgények előzőleg egy közeli vendéglőben tartózkodtak s itt keletkezett a veszekedés közöttük, melynek oka a tűzér társaságában lévő nő volt. Az utcára érve a legények egyike megütötte Barátot; ez kirántotta kardját, de alig kezdett el vagdalkozni, a civilek lefogták, elvették a kardját, és bicskáikkal borzalmasan összeszurkálták a tüzért, akinek még az orrát is levágták. A sok sebből vérző katonát egy rendőr vitte Prohászka László dr. tb. hatósági főorvoshoz, aki bekötözte a sebeit. A mentők szállították be innen a katonai kórházba Barátot, akinek több társa is szemtanuja volt a véres utcai harcnak, de nem siettek szorongatott bajtársuk segítségére. A késelő napszamosok közül a rendőrség hárommat elfogott.

— Posilovics érsek halála. Zágrábi tudósítónk jelenti, hogy Posilovics György zágrábi érsek, tegnap reggel hosszú szenvedés után meghalt. Posilovics, aki nyolcvanadik évében volt, több mint egy milliót osztott szét jótékony célokra. Zágrábban sok középületen gyászlobogó van, a vasárnapi térszene a gyász jeléül elmaradt. Bauer koadjutorhoz részvétlevelét érkezett a kabinetirodától és a magyar miniszterelnökségtől is.

— Holttest a kutban. Az aradmegyei Ópécskán Petrucz Tódor vagyonos parasztgazda holttestét ma reggel kihúzták a háza udvarán lévő kutból. Az a körülmény, hogy a holttest nyaka el van vágva, arra enged következtetni, hogy a parasztgazdát megölték és holtan dobták be a kutba. Dr. Csáklán Miklós orvos is azt konstata, hogy Petrucz erőszakos halállal mult ki és a hatóság megindította az eljárást a tettesek felkutatására.

— Eljegyzés. Eberstark Ignác eljegyezte Karpelesz Irenkét Aradon. (Minden külön értesítés helyett.)
Gartner Ferenc Arad eljegyezte Grosz Márk leányát, Etelkát Szemlakról. (Minden külön értesítés helyett.)

— Öngyilkos tanítónő. Zsigmondházaán tegnap reggel felakasztotta magát Schrempf Teréz, az ujaradi községi iskola tanítóje. Nővérénél Moldován Istvánnál követte el az öngyilkosságot a tanítónő, aki már hosszabb ideje betegeskedett. Súlyos idegbaj gyötörte, s emiatt az utóbbi hónapokban már szabadságon is volt. Tegnap reggel nővére a fászkamrába, a gerendára felakasztva, holtan találta meg. A tanítónő az éjszaka folyamán, míg nővére aludt, kiment a szobából és végrehajtotta tervét, amelylyel valószínűleg már régebben foglalkozott. Az ötvenkét éves tanítónőt, aki már évtizedek óta tanított Ujaradon, ma délután öt órakor temették el az egész község nagy részvéte mellett.

— Elek Pál hagyatéka. Budapestről jelentik: Elek Pál után nyolc millió korona vagyon maradt, amelyet felesége és két leánya örököl. A vagyon áll az elhunyt Zsolna melletti bittsei uradalomból, amely két millió értéket képvisel, a Nagy János-utcai palotából, amely berendezésével több mint másfél millió koronát ér és a Magyar Bank-, Temesvári szesz- és más részvényekből. Ezek az értékek egyelőre nem kerülnek piacra.

— Előadás az élelmiszerhamisításról. Vasárnap délelőtt tartotta meg előadását Meszlényi Emil dr., az aradi vegyvizsgáló állomás vezetője az élelmiszerek hamisításáról. Meszlényi dr. ismertette eddigi tapasztalatait és felvilágosította a szép számban megjelent kereskedőket arról, hogy mi a tilos. Faragó Rezső arra kérte az előadót, hogy a jövőben kiméletelesen járjon el a kereskedőkkel szemben. Miután Meszlényi dr. megígérte, Kneffel Lajos elnök köszönetet mondott az élvezetes előadásért.

— Gerő bevonul a csapathoz. A magyar honvédségnek rendeleti lapja ma közli, hogy a király Gerő Vilmos századost létszámföltöltő a budapesti első honvéd gyalogezrednél, létszámföltöltő való vezetésének megszüntetése és csapattestéhez való egyidejű bevonulása mellett 1914. május elseji ranggal őrnaggyá nevezte ki. Az új őrnagyot beosztják az első zászlóalj parancsnokául.

— Halál a kocsmában előtt. Kurtakéren ma reggel az utcán agyonverve találták Toda György földművest. Megállapították, hogy Toda előtte való nap a kocsmában ivott s ott többekkel összeveszett. A kocsmából este nyolc óra tájban távozott s azóta nem látta senki. A csendőrség megindította a nyomozást.

— Női gummiköpenyek legjobb angol gyártmány, ára már 25 koronától kezdve rendkívül nagy választékban Radó Gyula áruházában. 2057

— Olvasóink figyelmét felhívjuk Freimann Testvérek Weitzer János-utca 9. szám alatti villanyerőre berendezett, speciális képke-retező műhelyére. Nagy választék legfinomabb ovál és kerek, bronz és miniatűr keretekben. Figyelmes munka, pontos kiszolgálás. 2066

— Urak ruháikat olcsón és divatosan csak a posztó gyári raktárban szerezzék be Leichner és Fleischer Arad, Szabadság tér 17. 2395

— Gyermekkosci gyári raktár Fischer-féle Nagyaruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischernél legfinomabb, legmodernebb és legegánsabb gyermekkosci 20%-al olcsóbbak lettek.

— Legegánsabb gyermek- és fiu-kosztümök és felöltők Hirsch Antal uriszabó üzletében Arad, Andrassy-tér 22. kaphatók. Olcsó szabott árak. Telefon 677. 1557

— Tenniszcipők urak és hölgyek részére: Angol vászon sétacípők és a világhírű Chasalla Kneip-sandálak már megérkeztek Weinberger János kizárólagos cipőraktárába. 2271

— Hölgyközönség szives figyelmébe ajánlom legújabb tavaszi és nyári női kalap modell újdonságaimat óriási választékban, kivételes olcsó árakban. Atalakitások és gyászkalapok legrovidebb idő alatt elkészülnek. Szives látogatást kért Grünblatt Antónia Szabadság-tér 11. 2421

— Gyermek kosci, tolokocsi, gyermekszékek, legolcsóbban Hegedüs cégnél. 1321

— Házbér könyvek Pichlernél Szabadság-tér 1. kaphatók. 2798

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Értéktőzsdei híradás.

Budapest, április 27.

Készáru.

Kínálat, vételkészség kielégítő, 30 ezer mm 15 fillérrel magasabb,

Határidő.

	Dél sárlat	2 órai sárlat
Buza 1914. májusra	13.25—13.26	13.22—13.23
Buza 1914. októberre	11.95	11.96 11.97—11.98
Rozs 1914. októberre	9.45—9.46	9.58—9.59
Tengeri 1914. májusra	7.20—7.21	7.26—7.27
Zab 1914. októberre	8.16—8.17	8.25—8.27

Az árak 50 kilónként számítva

Budapesti értéktőzsde (április 27.)

Osztrák hitel	614.—
Magyar hitel	796 50
4% koronajáradék	80 50
Osztrák-magyar Államvasúti	725.—
Jelszlogbank	405.—
Lezámitolóbank	497.—
Hasai Bank	278 50
Magyar Bank	478.—
Kereskedelmi Bank	8625.—
Rimamurányi	642.—
Balgótarjáni	698.—
Köszti Vasút	615 50
Városi Villamos	814.—

Bécsi értéktőzsde (április 27.)

Osztrák hitel	608 25
Magyar hitel	797.—
Osztrák-magyar Államv.	695.75
Déli vasút	96.25

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. ápr. 27. Buza 75 kilogrammos 24.80—24.90, 75 kilogrammos 25.00—25.10, 77 kilogrammos 25.20—25.30, 78 kilogrammos 25.40—25.50. Rozs (prima) 19.20—19.40, (közép) 18.50—19.00, Árpa (sertőző) —, (takarmány) 13.40—13.60, Zab (prima) 14.20—14.30, (közép) 12.30—12.40, Tengeri régi (magyar) —, új 12.90—13.00, (román) régi 13.70—13.80, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fahér) 6.20—6.30, (rózsa) 7.00—7.10.

Felölős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1914. évi április 28-án:

A) Bérlet. A) Bérlet.

Itt először:

Timár Liza.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Bródy Sándor. Rendező: Szendrey Mihály.

SZEMÉLYEK:

Timár	Várnay Jenő	Orvos	Szendrey M.
Timárné	Benkóné.	Kunó gróf	Delli Lajos.
Liza	Harmath J.	Caplera gróf	Győző A.

Kedde este 7/8 órakor.

NYILTÉR.

Dr. Popper Sándor

Ügyvédi Irodáját

1914. május 1-étől

Maros-utca 1. sz. alá, I. em.

helyezi át.

Telefon: 119.

György

Menyhért és Társa

Női

Felöltők

áruháza Arad, Andrassy-tér
8. szám. (A Minorita templom bejáratával szemben.)

Legújabb tavaszi újdonságaink u. m.:

- Angol felöltők
  - Divat köpenyek
  - Selyem és brochee köpenyek
  - Angol kostumeok
  - Leány kostumeok
  - Divat aljak
  - Blouseok és Pongyolák
- teljes választékban megérkeztek. 1164

Szabott ár! Telefon 8-55.

A tisztviselők és katonatisztek bevásárlási r. t. szerződéses szállítója. :: ::

Ügyvédi irodámat

folyó évi május hó 1-től

Deák Ferencz-utca 40/a. sz.

I. em. (gör. kath. bérpalotába) 2762

helyezem át.

Dr. Schusztter Ödön ügyvéd.

KERESZT KÜT, FERDINAND KÜT:
biztos hashajtó, mely a beleket nem ingerli elhajasodásnál, gyomorhajoknál és aranyérről

RUDOLF-FORRÁS
biztosan ható szer hólyag, vese-bajoknál, köszvény, csúsz, húgybántalmaknál stb.

MARIENBADI VÖKÜRÁK
Tiszán és természetesen töltve

AMBROSIUS-KÜT
EUROPA LEGGAZDAGABB VASTARTALMÚ FORRÁSA.
Kiváló vérképző szer sápkórnál és vészegénységnél.

TERMÉSZETES MARIENBADI KÜTSŐ KÜT-PASTILLÁK.
Ismeretők aranyvízkereskedésekben, gyógyszár- és drogueriákban.

2687

APOLLO SZÍNHÁZ.
ZRINYI-UTCA. (BÁRÓ BOHUS-PALOTA.)

Kedd, szerda

Nordisk sláger:

Milliomos urfi

Vigjáték 4 felvonásban.
Főszereplő: Ellen Aggerhelm és a

Vasuti katasztrófa

Izgalmas vasuti dráma három felvonásban.

Az amerikai „Vitagraph” filmgyár remeke

Dr. Velicsek-féle Sanatorium Boksánbánya.
Physikális diätetikus gyógyintézet Krassó-Szörény vármegyében.
Kitűnő gyógyeredménynek mindenféle idegbajoknál, a gyomor-, bél-, máj-, hólyag- és a légutak bántalmainál, csúsz, köszvény és cukorhugyárnál, vészegénység és következményes bántalmaknál, belső női bajok és nemi bántalmaknál, Scrophulosisnál.
Légsátrak! Penzió! Prospektus!

FOG- lómések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos percellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platinából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogakfehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönbön Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek.

TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025 **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

„MATTEINE“

poloska- és molyirtó vállalat

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett.

2792

ARAD, Tabajdi Károly-utca 1. szám.

Telefon 10-45.

Telefon 10-45.

1042-314. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az újaradi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Crisán Aurél újaradi ügyvéd által képviselt Petkov Cseda névű lakos végrehajtónak Petkov Cseda nagyfalui lakos végrehajtást szenvedett elleni 90 kor. tőkekövetelés és jár. bíránti végrehajtási ügyében az újaradi kir. járásbírósa területén levő a

I. a nagyfalui 344. sz. tjkvben

A. I. 1. sor. 836-387. hrsz. alatt Petkov Cseda névű álló ingatlan 839 kor. és a

II. a nagyfalui 350. sz. tjkvben A. I. 6-10. sor. 780/b/1., 820/b/1., 1005-1006/b/1. és 1517/b/1. hrsz. alatt Petkov Cseda névű álló ingatlan 1733 kor. kikiáltási árban Nagyfa u. községében 1914. évi június hó 18. napján d. e. 9 órakor bírói végrehajtási árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek ezen telekkönyvi hatóságnál és Temesnagyfalui község előljárási hatóságánál tekinthetők meg.

Ujaradon a kir. járásbírósa

mint telekkönyvi hatóságnál 1914. évi márczius hó 21 én.

Kovácsics s. k.

2814

kir. járásbíró.

Messenger Boy

vállalat.

Kerékpáros gyorsküldöncök

Deák Ferenc-utca 8. sz.

Telefon 818.

Levél- és csomagkezelés. Egyesületeknek tagdíjbeszedés. Adófizetések eszközlése. Lakásnyilvántartás. 2340

Szanatorium Dr. Fasan

Splitt Millstätter-tó, Karintia. Alapított 1893. Morium lezoktatási gyógymód kényszer nélkül és enyhe formában, ugyanígy könnyű betegeknek és üdülésre szorultaknak általában. Prospektust ingyen. 1058

Nagymennyiségű

maculatura

eladó.

Költözködők figyelmébe

ajánljuk állandó alkalmi vételű nagy szőnyegeinket, melyeknek árai a következők:

400 hosszú 300 széles	... 100 korona
350 hosszú 250 széles	... 75 korona
300 hosszú 200 széles	... 48 korona

Rézkarnis teljes felszereléssel K 350. Nagy raktárt tartunk futószőnyeg-, függöny-, asztal- és ágyterítőkben. 2832

Rosenblüh H. és Társa ARAD.

Eliás Lipót Fia

butorszállító vállalata.

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 250. szám.

2229

Költözködők figyelmébe!

Van szerencsém a tisztelt költözködő közönség figyelmét felhívni, hosszú évek óta fennálló költöztetési vállalatomra. Elvállalok teljes garancia mellett helyi és vidéki átköltöztetést, nyitott és teljesen új, feltétlenül tiszta, belül kárpitozott 6, 8 és 10 méter hosszú patentirozott zárt butorszállító kocsijaimmal.

Tisztelettel Eliás Lipót Fia butorszállító Deák Ferenc-utca 36. sz.

REICH GYULA

bádogos és vízvezeték berendező

ARAD, Hunyadi-utca 8. sz.

Färber fűszerüzlettel szemben.

Elvállal minden e szakmába vágó munkák készítését, úgy-
mint: fürdőszoba, angol klozet és vízvezeték beren-
dezéseket, valamint bádogos munkákat a legjutányo-
sabb árak mellett. **Költségvetést díjtalanul készítek.** 2714**Mérnöki akadémia. WISMAR OSTSEE.**Gépész- elektrotechnikusok, építőmérnökök, földmérnökök
és építésszek, (vasbetonépítésszek és kulturmérnökök.) Uj
laboratorium. 9528Leltározás alatt tulhalmozott raktár folytán
legjobb és legszebb **ernyő és francia fűzők****NASSAN R.**

ernyő- és fűző-különlegességi üzletében

Arad, Szabadság-tér 19. alatt,

már 1 K. 90 fillértől kezdve árusítanak el, ahol **javítások**
és **áthuzások** is a leggyorsabban és legjutányosabban, szak-
szerűen eszközöltetnek. 043

Uj gyár! Telefon 820. Uj gyár!

Első Aradi Orthodox Kóser שולחן szalámi-gyár

ARAD, Boros Béni-tér II. szám.

törvényileg bej. cég.

Sürgőnycim: Szalámigyár Arad.

Rendeléseket szalámi, tormás virstli és sonkafélék-
ben prompt házhoz szállítással legolcsóbban teljesít.

Vidéki viszontelárusítók kerestetnek.

1511

**Köhögés,
rekedtség és
elnyálkásodás**ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a**Tussinal-cukor**

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 70 fillér.

**A mértéktelen do-
hányzás-szenvedély**
legbiztosabb, legegészsége-
sebb és legkellemesebb el-
lenszere a**Menthol-cigaretta**1 darabnak az ára, mely hosz-
szu időre elég: **1 korona.**Ha tyúkszeme van és gyöttri
nagy kín,**A legjobb gyógyszer
az Anagallin.**

Ára utasítással 70 fillér.

Egészséges és izmos lesz,
Ha „Doré-sósorszesz“-t vesz,**Mert csak egyedül jót tesz
A valódi „Doré Sósorszesz“**Egy eredeti üveg ára 1 kor. 10. f.
és 2 kor. 20 f. Próbauveg 44 f.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpádgyógyszertárában ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 23. SZ.
(A megyeházzal szemben.)**Üzlet-áthelyezés! !**Van szerencsém becses megrendelőimmel és a nagyér-
demű közönséggel tiszteletteljesen tudatni, miszerint Lázár
Vilmos-utca 8. szám alatt (volt Fürdő-utca) lévő 2807**vízvezeték- és csatornázás-
berendező vállalatomat**1914. május 1-től **Deák Ferenc-utca 28. sz alá** (Kris-
pin J. volt kölcsönkönyvtári helyiségébe, Ortutay palota mellett)
helyezem át. További szives pártfogást kérek:**Karel János,** vízvezeték- és csatornázás-beren-
dező-vállalkozó. — Telefon 776.**A nőnek szépsége leg-
nagyobb dísz.**Ezt ápolni, megtartani a legnagyobb
művészete a kozmeticiának. **„
Egyik ilyen készítménye a modern
kozmeticiának a FÖLDES-féle****Margit-Mosdópor.**A mosdóporból egy evőkanálnyit kell oldani egy mosdó
tálnyi vízben. Készen fogjuk azonnal a mosdás után
ast a kelles bizsergést, amelyet a fokozottabb mozgásba
hozott vér működése okoz, tapasztalni fogjuk azt a
nagyszerű hatást, hogy arcunk tiszta, ruganyos, harma-
tos, illatos lesz, a petyhüdt bőr élénkebb lesz, kisimul,
megtelik, a porusok szabadon functionálnak s könnyen
végzik feladatukat, szabadon jól választják ki a test
nedveit, könnyen, akadálytalanul veszik fel a levegő
oxigénját, a fityegő ráncok elsimulnak. **Mosdáshez
egy evőkanálnyit használandó mentőli hi-
degebb vízben. ÁRA 1 KORONA.****Gutori Földes Kelemen gyógyszertára
ARADON.****„MODIANO“
CLUBSPECIALITÉ****A LEGDRÁGÁBB
DE
A LEGJOBB!****„Orvosi tanácsra így a hívelesek
mint a lapocshák nyomattalanok, de
mindenikben benne van visznyomással,
azéjegy és a gyáros aláírása. J. B. Modiano**

0467

Telefon 595.

Költözők figyelmébe.

Ajánljuk nagy választéku jól be-
rendezett modern villanycsil-
lárainkat, ugyszintén elvált-
lalunk villamos és gázcsil-
lárok átszerelését leg-
gyorsabban és legjutá-
nyosabban. Szíves
megkereséseket
kérünk:

Pálincás Lajos és Társa

villanyműszerészek 1201

Arad, Deák Ferenc-utca 7.

Veszek

vagy más tárgyakra átcserelek:
zalogédukat, tört aranyat és ezme-
töt, gyémántot és brilliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer J.-utca, Minczits-palota

Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ékszer-
raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

**Olcsóbb, mint
a hatósági mészárszék.**

Írtesítem a nagyérdemű közönséget, hogy
Ferry-utcai mészáros- és hentes-üzle-
temben csakis elsőrendű hizott marha-
borju- és sertéshusokat az alantli — sokkal
olcsóbb árakon, mint a város — árusítok
s így nincsen szüksége a nagyérdemű
közönségnek a hatósági mészárszék fel-
keresni, ahol lesóványodott marhák lesz-
nek kimérve. 2475

Árjegyzék:

1 kg. hizott marhahús szogy ... 1 K. 20
1 " marhahús hátulja levesnek 1 " 28
1 " rostélyos, fősír, fehórpé-
csenye ... 1 " 52
1 kg. vesepecsenye ... 2 " —

Sertéshús:

1 kg. comb, tarja ... 1 K. 76
1 " oldalas ... 1 " 60
1 " karaj ... 1 " 84
1 " zsír ... 1 " 52
1 " szalonna ... 1 " 40

Fiatall borju:

1 kg. eleje ... 1 K. 60
1 " lapoczká ... 2 " —
1 " comb ... 2 " —

Szíves pártfogást kér:

Farkas György

mészáros és hentes Ferry-utca.

Átköltözők

figyelmébe ajánlom úgy hely-
beli, mint vidéki elszállításra
fuvarozási vállalatomat.

Elvállalok személyes felügye-
letem, szakszerű csomagolás
és felelősségem mellett leg-
jutányosabb árért

mindenne mű ingóság vitélet,

kényesebb butodarabokat kézi
átszállítással is. Szíves megke-
reséseket kérek

Kohn Sámuel

szállító 2311

Szt. Péter-tér 4/2. sz.

Ó Cs. Kir. Fensége József Főher-
ceg udvari szállítója.

Szabó Albert

ARAD, Andrassy-tér 16.

Városi és megyei telefon 239.

Megérkeztek a legjobb, legújabb
kivitelű 6221

jégszekrények

Legolcsóbb és legna-
gyobb raktár

Üveg, porcellán, lámpa, mennyas-
szonyi kelengye, nászajándék, kony-
hafelszerelés, vendéglői- és kávéházi-
berendezések.

Mélyen leszállított árak:

- Vizkészlet 1 korsó 6 pohárral ... 1.50
- Borkészlet 1 palack 6 pohárral ... 1.40
- Likorkészlet 1 palack 6 pohárral ... 1.—
- 12 drb vizes pohár csiszolt üveg ... 1.40
- 12 " boros pohár " " ... 1.20
- 12 " likörös pohár " " ... 1.20
- 1 felszolgáló állvány 6 tányérral ... 1.20
- 1 cukortartó ... —.40
- 1 felszolgáló tál 6 tányérral mély
v. lapos ... 1.20

**Porcellán edény, kárli-
bádi gyártmány**

- 6 pár finom színes kávé- v. tea-
csésze ... 3.—
- 6 személyes kávé- vagy teás-kész-
let modern forma aranyozva és
festve ... 7.50
- 6 személyes étkező-készlet 26 drb
csodaszép forma aranyozva és
festve ... 14.50
- 1 remek szép angol mosdókészlet
diszesen festve ... 9.—
- 1 legújabb divatu porcellán mosdó-
készlet aranyozva és diszesen
festve ... 14.—
- 1 majolika tészta-tál 6 tányérral
diszesen festve ... 3.—

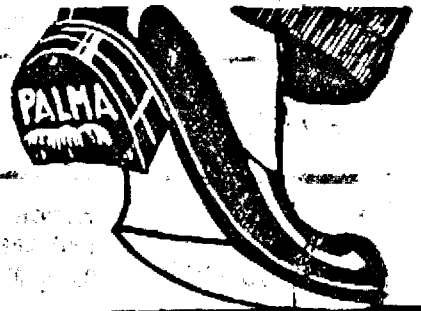
Alpaca evőeszközök eredeti gyári
árjegyzék szerint.

Nagy választék villany- és légszusz-
osillároknak. — Legjobb minőségű
Wolframm izzólámpák.

Képkerekezések a legújabb kivitel-
ben gyorsan készítettnek.

Legnagyobb épület üvegezési vál-
lalat.

Nikotinmentes dohány-
árak és különlegességek

az elasztikus
cipősarok
PALMA
figyelje
meg
TARTÓSSÁGÁT

9261

Grünberger R.

E L Ö N Y O M D A

Arad, Atzél Péter-u. 3., 1. em.

A volt
Sakkszövetség
6
lengyelclub
fényes berendezése

többek között baccarat-asztal,
kártyaasztalok, uri szobák, hór-
butorok, festmények, csillárok,
szőnyegek stb. stb. egészen
vagy arabonként is eladó.
A helyiség részenként,
garzon lakás, üzlet vagy iroda
reszére azonnalra kiadó. Buda-
pest, Andrassy-ut 85. 1 emelet.

Kalmár József
villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 241.

Ajánlja

költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka.

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos f-
szedényeket, villanyos vasakóka
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfra-
m lámpákat és mindennemű vilá-
nyos cikkeket.

Apró hirdetések.

Ason apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Tóni

levél ment. 2826

Fiatal urinő,

tisztességes ismeretséget keresi oly díszkrét urlemberek, aki toalettjéhez szerényen hozzájárulna. Leveleket „Bohó” jellegre posterezta fűpostá kérék. 2880

Manci!

Aradon vagyok, igaz örömmel várlak. Mérnök. 2829

Dentin

a legjobb szájviz, mely a fogak és a szájüreg fertőtlenítéséhez kiválóan alkalmas. Kapható a Központi Drogeriában. Egy üveg 90 fill. 2201

OKTATÁS.

Engel Keresk. Szaktaufolyama. Gépirás. Gyorsírás. Könyvitel. Keresk. számtan Helyesírás. A május hó elején kezdődő nyári három hónapos tanfolyamra beiratkozások május hó 2-ig a régi helyiségben Haszinger-u. 5. május hó 8-tól Lázár Vilmos utca 2. az új helyiségekben elfogadtatnak. Gyakorlati kiképzés keresk. és ügyvédi irodák részére. Díjtalan állásközvetítés. 661

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyes főzõ

Állandó alkalmazást keres. Magyar-utca 12. sz. I-sõ ajtó. 2817

ALKALMAZÁST NYER.

Kiszolgáló

kisasszony felvétetik, Franck József cukrászdájában Forray-u. 2818

Ügyes tanuló

Mihály Gyula cukrászdában felvétetik. 2720

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk és I-sõ oszt. „Lygnum-sanktum” teke-golyók nagy választékban kaphatók Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. 1547

Intelligens

elárusító, aki kirakatrendező is, uridivat vagy férfiruha szakmából kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 2821

Női szabóság

tanulóleányok felvételnek. Rosenberg Paula és társánál Rakóczi-utca 5. 2819

Kell és Krausz

cégnél egy ügyes, fiatal segéd felvétetik. 2588

LAKÁST KERESNEK.

Butorozott

tágas utcai szobát előszobával, keres idősebb ur szolid házaspárnál, esetleg teljes ellátással. Szives ajánlatokat kér „D” jelleg alatt a lap kiadóhivatalába. 2826

KIADÓ LAKÁS.

Erzsébet királyné-körut 25. sz. alatt (törvényszékkel szemben) egy emeleti modern erkélyes 3 szobás lakás május 1-re kiadó. 2789

Két szobás

utcai garcon lakás irodának is igen alkalmas. azonnalra kiadó. Deák Ferenc-utca 89. sz. alatt. 1077

Kiadó lakás.

Andrássy-tér 25. sz. házban (Neuman-palota) egy 5 szobából álló II. emeleti utcai erkélyes lakás november 1-re kiadó. Bővebbet Neuman testvérek városi irodájában. 2812

Egy

külöbejárattal csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Forray-u 2/a földszint. 2820

Egy

2 szobás utcai lakás május hó 1-re kiadó. Bővebbet Csernovits Péter-utca 27., üzletben. 1454

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges melléképítményekből május hó 1-re kiadó. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

2 utcai szoba

butorozva fürdőszobával garcon lakásnak kiadó Batthyány-u. 82a. Telefon 589. 2467

As Andrássy-téren

az első emeleten, a fűtő kellő közepén, egy utcai lakás azonnalra, vagy május hó 1-re kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

ÜZLETEK.

Jóforgalmu

korcsma és üzlethelyiség külön teremmel együtt, kiadó. Cím a kiadóban. 1501

Eladó

Egy jóforgalmu vegyeskereskedés, trafik és italmérési endedélyvel. Cím a kiadóban. 2768

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Likör

kitűnő minőségben, minden szakismeret nélkül házilag készíthető. Egy üveg ára 60 fillér, kapható a Központi Drogeriában. 2201

Háttáras készült

komló-pár élesztőt kenyérsütéshez viszontelárusítóknak a legolcsóbban szállt Nagy Pál Mihály komlóspár élesztőgyára Földeák. 2679

Antik órák

kaphatók Losonczy Lajos órás és ék. szerésnél, Szabad-ág-tér 1. 2727

Házbér

könyvek kaphatók Pichler Sándor könyv- és papír kereskedésén Arad, Szabadság tér 1. sz. 2791

Használt

de jókarban lévő Underwood írógépet keresek megvételre. Ajánlatok „Írógép” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 2816

Hálószoba

és többféle butorok eladók. Bercesényi Miklós-utca 11. sz. 2824

Acélos, tartós, kristály tiszta

jég

háztartási célokra naponta házhoz szállítva 5 és 8 koronás csomagokban. Aradi Jégtelep Petőfi-utca 7a. Telefon 199 sz. 2297

Vessék

a legmagasabb árban uraktól levetett férfi ruhát, utazó és városi bundát valamint mindenféle egyenruhát. Bleier Ignácz, ruhakereskedő Szent Pál-utca 12. 2883

Legjobb lugmentes

arc- és kézmosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi aszradékokból készül, lugmentes. a legfinyásabb arcu hölgyek és gyermekek, csecsemők mosdására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tára Batthyány u. 1224

INGATLAN.

Kápolna-utca 8a. számú ház szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott özv. Rózsner Edénénél. 2823

Bérház

2 emeletes, belváros közepén, 10 évig adómentes, eladó. Bővebbet Zombory Józsefnél, Forray-utca 2/a sz. 2747

Földbirtok

Temesvár-megyében 812 katasztrális hold urilakással és sok gazdasági épületekkel, betegség folytán kedvező, átvehető bankterherrel olcsón eladó. Bővebb felvilágosítást ad Gyöngy Ferenc Arad. Városi és megyei telefon sz. 624. 2584

Jég-szekrényeim

2804

60% jégmegtakarítással

Sikerült egy oly jég szekrényt gyártanom, amely kevés jég-szükséglettel kitűnően hűtenek. Kentesek, mészárosok, vendéglősök és magánosok szíves figyelmébe ajánlom

jég szekrény árjegyzékemet,

melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Használt jég szekrények újakra becseréltek és kijavítva ismét jutányos árért eladotnak.

Kohn József

bádogos, vízvezeték berendező

Aradon

Gyártelep Batthyány-utca 32. Városi és megyei telefon 333

Szőlőkötöző-fonal

elsőrendű három és négy águ karikás és zöldhajtás kötözésre

Ponyvák, zsákok, szalmazsákok

Legjobbbeszerzési forrása

Erdélyi és Bácskai Iparárúraktár REICH B. KÁROLY FIA ÉS TÁRSA cégnél Andrassy-tér 6. szám. (Verbos-ház.)
2241 Városl. és megyei telefon 849.

APRÓ HIRDETÉSEK

KÜLÖNFÉLE.

Vegetal hajszesz

a legjobb, mely a haj hullást és korpát képező részt gyorsan megszünteti. Ára 1 kor. kapható a Központi Drogeriában. 2201

Pince kiadó.

Két nagy világos szárú pince egyenként 14 méter hosszúságú; bor, — esetleg raktárnak is használható. Varjassy József utca 18. szám alatt. 2375

Szőrmék, ruhaneműk,

szőnyegek megóvásáért ajánunk molykeveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resublimált Naftalint, kiló 1 korona. Terpentin olajat kiló 2 korona. Pechsali levelet, kiló 2 korona. Rovarport szorító dobozokban 20 fillér. bádóg dobozokban 80 és 60 fillér. Légy irtó szereket, légyfogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszerár Deák Ferenc utca, Hecus gyógyszerár Batthányi-utca.

Épületbádogos

és vízvezetési munkákat, ugyancsak tetőfestést és javításokat legszakoskerübben és legolcsóbban vállalkozunk vidékre is. Sztójka Kálmán Arad, Weitzer János- és Batthány-utca sarkok. 1281

Fucovesin

Tabl. fucovesini comp. Elhízás elleni gyógyszer, nem hashajtó, nem ártalmas. Kipróbált biztos szer. — Ára használati utasítással ellátott eredeti doboznak 3 korona 50 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszerár a Szent Istvános Aradon, Batthány-utca. Összes készletünk Földes Kelemen gyógyszerárban is kaphatók. 5189

Ragályos gyermek-

betegségek ellen

legjobban megelőzhetjük gyermekünket, ha azokat naponta többször Hydrogenium peroxidummal (H²O²) gargarizáltatjuk. Kötöző deszifikens és desodorans, miért is mint igen erőlyes fertőtlenítő és rothadást gátló, mely a száj kellemetlen bűszét megszünteti, a fogakat meglehérti, de főleg mint a kór okozó csirák ellenségét a legmelegebben ajánljuk. 500 gram ára 1 korona Földes Kelemen gyógyszerár, Hehs Vilmos gyógyszerár Arad. 1224

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vatával.

Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON
a különlegességi dohány-tösdobban.

Kereken kijelentem, hogy az

és **PUCH** kerékpárok, u. m. **PFAFF** varrógépek csak

HAMMER VILMOS

műszerésznél kaphatók, Szabadság-tér 5-6. Telefon 96. — TEMESVÁR Erzsébetváros, Hunyadi-ut 14. szám. 1891

1847-1914. kh. sz.

Hirdetmény.

Figyelmestelen a helybeli főraktárosokat, kávészakosokat, vendéglősöket, mészárosokat, cukrászokat, fűszer csemegéke. esküdokeket s mindenkit a ki termesztes vagy műjéget raktáron tart, hogy jégnek rendszeres eladása az 1884: XVII. t. cz. hatálya alá e-ő ipari foglalkozás lévén, csakis erre szóó parigazolvány alapján üzhető.

Jégnek iparigazolvány nélküli árusításával foglalkozók a fenti tvcz. 156. §-ának a.) pontja szerint foglalkoztatottak.

Arad, 1914 évi április hó 1-én.

Gréen
Eskü-pitány.

Bér-autók

Takszámoteres

Telefonszám

816

2251 Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig. Garage: Deák Ferenc-utca 8 sz.

Zsidótemplom

épületben elsőrendű.

pászka

kilogramja 50 (ötven) fillérré kapható.

Ugyanott egy II. emeleti lakás és több üzlethelyiség kiadó. 2779

Özv. urinő

magához fogadna jó magaviseletű, bármily vallású, 13-14 éves leányt, lehet vidéki is, aki kisebb háztartás dolgait végezne. Ennek ellenében fizetést kapna és szabad óráiban jó iparagat megtanulhat. Árva vagy anyátlan gyermek, jó otthonra talál és előnyben részesül. Cim a kiadóhivatalban. 2702

Finom

arany és ezüst ékszer, pontosan kipróbált óra eladás minden elfogadható olcsó árban

Zinner Vilmos

műrás és ékszerésznél

ARAD, Ferray-utca

Szabadság-téri sarokház.

Óra és ékszer javítás 3 évi jótállással.

Törött, használt, régi ékszert és drágaköveket a legmagasabb árban veszek vagy becserelek. 6687

Figyelem a címre! Nem összetéveszteni!!

Ha kerékpárt vagy jó varrógépet akar venni látogasson meg, ahol könnyen meggyőződhet, hogy nálam csak a legjobb gyártmányú gépek kaphatók feltűnő olcsó árakban, esetleg kedvező részletfizetés mellett is. Javítások legszakoskerübben, jutányosan elkészítetnek. — Mérlegjavításokat állami bitelési-téssel vállalkozok. Síracsokat olcsón készítek. — Szívós pártfogást keresek

Hammer Zsigmond

lakatos, műszerész és mérlegkészítő

Arad, Boros Beni-tér 2. sz.

Telefon 370. 1925

Védekező szerek

szőlő, gyümölcs és mezőgazdaság részére.

Rézkénpor

peronospora ellen.

Vizben oldható kén-só

oidium ellen.

Füsttámasztó anyag

szőlőknek fagy ellen való megvédésére.

Vizben oldható gyümölcsfa-carbolineum

téli permetezésre

mészkenlé

téli és nyári permetezésre gyümölcsfák, gombabetegségei ellen — darabos kén — rudkén — közönséges és asbest-kénlap — rézmészpor — chlorbaryum repaféreg ellen carbolpor carbolsav — cresolium fertőtlenítésre.

Elismerő levelekkel szolgálhatunk.

Dobiaschl J. és Dörner Testvérek,

vegyitermék gyárai ARAD.

Telefon 165. 1391

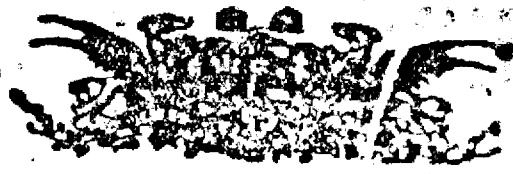
EISER SÁNDOR

legrégibb és legnagyobb különlegességi üzlete világítási tárgyakkal 2823

ARADON, Weitzer János u'ca Minorita-palota

Költözködés alkalmából ajánlja raktárát mindennemű villanyvilágítás, légszusz, acetylen-osillárok, légszuszszózó és vasalási készülékekben. A magyar gáz-izzófény részvénytársaság (welsbacher dr. Auer. Károly szabadalma) egyedüli elárúsítója. Összes felszerelési olkkek (armaturák). Kérem a nagyközönséget, sziveskedjék megtekinteni ujonan érkezett bel- és külföldi ujdonságaimat csillárokban s világítási fűvegárukban

Alapított 1845.

Telefon 457. szám.

Neumann M.

uri szabó, cs. és kir. udvari kamarai szállító,

9474

férfi-, fiu- és leánykaruha-telepe ARAD.

Elismert legjobb minőségű áruk kifogástalan kivitelben.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre. Raktárak az ország minden
nagyobb városában. A tavaszi nagy képes árjegyzék megjelent. Kívánatra ingyen és bérmentve.

Figyelem kereskedők! Telefon 969.

Kérjen árajánlatot.

2647

50%-ot takarít meg, ha cipő-
krém rendelmenyét

Fedóra cipőkrémgyárból szerzi be. Arad, Árpád-tér 3. szám.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

==== ARAD. ====

KOSZTÜM UJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből
legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

Legújabb divatú női felöltők

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermek felöltők,

Leányka ruhák,
Bluzok,
Pongyolák,
Aljak,

Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

1668

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.